Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
AEC
English/ English for communication (ENG-101)

Day & Date: Saturday, 24-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) What is the primary purpose of communication?
a) To avoid interactions
b) To share ideas, information and emotions
c) To create confusion
d) To maintain silence

2) What of the following is not a component of the communication process?
a) Sender b) Encoding
c) Broadcasting d) Feedback

3) Which type of communication uses body languages instead of words?
a) Verbal communication b) Nonverbal communication
c) Written communication d) Visual communication

4) What is a common barrier caused by environmental factors?
a) Language b) Noise
c) Culture d) Attitude

5) Which of the following is an example of written communication?
a) Speaking on the phone b) Sending an email
c) Gesturing with hands d) Using facial expression

6) What is a crucial step in preparing for interview?
a) Memorizing answers b) Researching the company
c) Dressing casually d) Reaching Just in time

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) What is the need of communication in an organization?
b) Write the function of a sender in a communication process.
c) Explain the techniques of group discussion?
d) Discuss the role of body language in group discussion?

Q.3 Write Short note. (Any Two) **06**

a) Mass communication
b) Define encoding
c) Verbal communication
d) Merits of oral communication

Q.4 Write the detail Answer. **12**

a) What are the various stages of communication?

OR

b) What are various direction of communication? Give details?

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
IKS - Indian Knowledge System / General IKS (JMC01106)

वार, दिनांक : सोमवार, २६-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०६**

१) भारतीय ज्ञान प्रणालीचे (आय. के. एस) प्राथमिक लक्ष आहे:
अ) व्यक्तिवाद
ब) यंत्रविज्ञान
क) समाज कल्याण आणि सर्वांगीण विकास
ड) औद्योगिक विकास

२) आय. के. एस. मधील खालीलपैकी कोणते क्षेत्र शहर नियोजनाशी संबंधित आहे?
अ) आयुर्वेद ब) वास्तुशास्त्र
क) खगोलशास्त्र ड) भाषाविज्ञान

३) वैदिक तत्वज्ञान यावर जोर देते:
अ) भौतिक संपत्तीचा संचय
ब) व्यक्ती आणि विश्व यांच्यातील द्वंद्व
क) निसर्ग, मानवी जीवन आणि ब्रह्मांड यांच्यातील सुसंवाद
ड) केवळ वैज्ञानिक प्रगती

४) पारंपरिक भारतीय शासन पद्धती प्रामुख्याने खालील गोष्टींवर आधारित आहेत:
अ) राजेशाही हुकूमशाही ब) वसाहतवादी प्रभाव
क) लष्करी वर्चस्व ड) नैतिक प्रशासन आणि विकेंद्रीकरण

५) रसायनशास्त्रातील प्राचीन भारतीय योगदान खालील गोष्टींमध्ये पाहिले जाऊ शकते:
अ) धातुविज्ञान आणि रंगनिर्मिती ब) औद्योगिक उत्पादन
क) आधुनिक प्रयोगशाळा तंत्रे ड) विद्युत अभियांत्रिकी

६) संयुक्त राष्ट्रांच्या शाश्वत विकास उद्दिष्टांशी भारतीय ज्ञान प्रणालीची प्रासंगिकता खालीलप्रमाणे आहेः
अ) अनन्य आर्थिक विकास
ब) तांत्रिक वर्चस्व
क) पर्यावरणाची उपेक्षा
ड) विकास आणि शाश्वतता यांच्यात सुवंवाद साधणे

प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) नगर नियोजन आणि वास्तुकलेमध्ये भारतीय ज्ञान प्रणालींची प्रासंगिकता स्पष्ट करा.
२) आय. के. एस. मधील भाषाशास्त्राचे महत्त्व अधोरेखित करा.
३) शाश्वत विकास साध्य करण्यासाठी आय. के. एस. कशा प्रकारे योगदान देते याचे वर्णन करा.
४) आधुनिक सार्वजनिक प्रशासनात पारंपरिक भारतीय प्रशासनाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्र.३ टिपा लिहा. **०६**

१) विश्व आणि मानवी अस्तित्व समजून घेण्यासाठी वैदिक ज्ञानाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.४ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१२**

१) वैद्यकीय, प्रशासन आणि शिक्षण या क्षेत्रात भारतीय ज्ञान प्रणालींच्या योगदानाचे वर्णन करा.

किंवा

२) हवामान बदल आणि सार्वजनिक आरोग्य यासारख्या आधुनिक जागतिक आव्हानांचा सामना करण्यासाठी भारतीय ज्ञान प्रणालींच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
IKS - Indian Knowledge System / General IKS (JMC01106)

Day & Date: Monday, 26-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) The primary focus of the Indian Knowledge System (IKS) is:
a) Individualism
b) Mechanistic Science
c) Community welfare and holistic development
d) Industrial development

2) Which of the -following fields in IKS deals-with town planning?
a) Ayurveda b) Vastu Shastra
c) Astronomy d) Linguistics

3) Vedic philosophy emphasizes:
a) Material wealth accumulation
b) Duality between the individual and the universe
c) Harmony between nature, human life, and the cosmos
d) Scientific advancements only

4) Traditional Indian governance models are primarily based on:
a) Monarchical dictatorship
b) Colonial influence
c) Military dominance
d) Ethical administration and decentralization

5) Ancient Indian contributions to chemistry can be seen in:
a) Metallurgy and dye-making
b) Industrial production
c) Modern laboratory techniques
d) Electrical engineering

6) The Indian Knowledge System's relevance to the UN's Sustainable Development Goals lies in:
a) Exclusive economic growth
b) Technological dominance
c) Disregard for the environment
d) Achieving harmony between development and sustainability

Q.2 Write Short Answers. (Any two) **06**

a) Explain the relevance of Indian Knowledge Systems in town planning and architecture.

b) Highlight the significance of linguistics in IKS.

c) Describe how IKS contributes to achieving sustainable development.

d) Discuss the role of traditional Indian governance in modern public administration.

Q.3 Write Short Notes. **06**

a) Outline the scope of Vedic knowledge in understanding the universe and human existence.

Q.4 Write the detailed answer (Any one) **12**

a) Describe the contributions of Indian Knowledge Systems in the fields of medicine, governance, and education.

OR.

b) Analyze the role of Indian Knowledge Systems in addressing modern global challenges like climate change and public health.

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
VES
Constitution of India/ Indian Constitution and Democracy (ICD - 101)

वार, दिनांक : बुधवार, २८-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) खालीलपैकी भारतीय संविधानामध्ये मूलभूत अधिकार नसलेला पर्याय कोणता आहे?
अ) समानतेचा अधिकार
ब) जीवन व वैयक्तिक स्वातंत्र्याचा अधिकार
क) संपत्तीचा अधिकार
ड) धर्मस्वातंत्र्याचा अधिकार

२) राज्याच्या मार्गदर्शक तत्त्वे कोणत्या देशाच्या संविधानातून घेतली आहेत?
अ) आयर्लंड ब) युनायटेड स्टेट्स
क) युनायटेड किंगडम ड) ऑस्ट्रेलिया

३) भारतात राष्ट्रीय आणीबाणी कोण घोषित करू शकतो?
अ) राष्ट्रपती ब) पंतप्रधान
क) संसद ड) भारताचे मुख्य न्यायाधीश

४) भारतीय संसद हीः
अ) द्विसदनीय विधिमंडळ आहे ब) एकसदनीय विधिमंडळ आहे
क) अध्यक्षीय विधिमंडळ आहे ड) वरीलपैकी नाही

५) भारतीय संविधान केंद्र सरकारला कोणत्या विषयांवर कायदे करण्याचा अधिकार देते?
अ) फक्त केंद्र सूचीतील विषयांवर
ब) फक्त समवर्ती सूचीतील विषयांवर
क) केंद्र व समवर्ती सूचीतील विषयांवर
ड) राज्य सूचीतील सर्व विषयांवर

६) केंद्र न्यायव्यवस्थेची रचना यात समाविष्ट आहेः
   अ) सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालय
   ब) सर्वोच्च न्यायालय व जिल्हा न्यायालय
   क) उच्च न्यायालय व जिल्हा न्यायालय
   ड) राष्ट्रपती व उपराष्ट्रपती

प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२

१) भारतीय संविधानातील 'मूलभूत अधिकार' या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण द्या.
२) भारतीय संघ कार्यकारी मंडळात उपराष्ट्रपतींची भूमिका काय आहे?
३) संविधानातील मूलभूत कर्तव्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
४) भारतातील राज्य कार्यकारी मंडळाची रचना व कार्ये वर्णन करा.

प्र.३ संक्षिप्त नोंदी लिहा. (कोणतेही दोन) १२

१) संघ कार्यकारी मंडळातील राष्ट्रपतींची भूमिका.
२) लोकसभा व राज्यसभा यामधील फरक.
३) भारताच्या निवडणूक आयोगाची रचना व कार्ये.
४) भारतीय संविधानातील आणीबाणीची तरतूद.

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
VES
Constitution of India/ Indian Constitution and Democracy (ICD-101)

Day & Date: Wednesday, 28-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **08**

1) Which of the following is NOT a Fundamental Right in the Indian Constitution?
a) Right to Equality
b) Right to Life and Personal Liberty
c) Right to Property
d) Right to Religion

2) The Directive Principles of State Policy are borrowed from the Constitution of:
a) Ireland b) United States
c) United Kingdom d) Australia

3) Who can declare a National Emergency in India?
a) President b) Prime Minister
c) Parliament d) Chief Justice of India

4) The Indian Parliament is a:
a) Bicameral legislature b) Unicameral legislature
c) Presidential legislature d) None of these

5) The Constitution of India empowers the Union Government to legislate on:
a) Matters in the Union List only
b) Matters in the Concurrent List only
c) Matters in the Union and Concurrent Lists
d) All matters in the State List

6) The composition of the Union Judiciary includes:
a) The Supreme Court and High Courts
b) The Supreme Court and District Courts
c) High Courts and District Courts
d) The President and the Vice President

Q.2 Write short answers. (Any Two) **12**

a) Define the concept of 'Fundamental Rights' under the Indian Constitution.

b) What is the role of the Vice President of India in the Union Executive?

c) Discuss the importance of Fundamental Duties in the Constitution.

d) Describe the structure and function of the State Executive in India.

Q.3 Write Short note. (Any Two) **12**

a) The role of the President in the Union Executive.

b) Differences between Lok Sabha and Rajya Sabha.

c) Composition and functions of the Election Commission of India.

d) Emergency provisions in the Indian Constitution

Seat No.	

Set P

B.Voc Jorunalism (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Introduction To Communication and Mass Communication (JMC01101)

वार, दिनांक : गुरूवार, १५-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१२**

१) संवादातील मानसिक अडथळा कोणता आहे?
अ) आवाज ब) भावना
क) अभिप्राय ड) संदेश

२) शॅनन आणि वेव्हर मॉडेल यामध्ये भर दिला आहे.
अ) अभिप्रायावर ब) स्त्रोत–संदेश–प्राप्तकर्ता
क) सांस्कृतिक संदर्भावर ड) संदेशाचे विश्लेषण

३) अशाब्दिक संवादामध्ये समाविष्ट आहे:
अ) पत्रे ब) हालचाली
क) भाषण ड) पुस्तके

४) अधिनायकवादी सिद्धांत यामध्ये जोर दिला जातो:
अ) मुक्त माध्यमांवर ब) राज्याच्या माध्यम नियंत्रणावर
क) व्यावसायिकरणावर ड) नागरी पत्रकारितेवर

५) साधनीकरण संप्रेषण मॉडेल आधारित आहे:
अ) पाश्चात्त्य विचारांवर ब) भारतीय तत्त्वज्ञानावर
क) मानसशास्त्रीय अभ्यासावर ड) लोकसंवादावर

६) संवादामधील अभिप्राय म्हणजे:
अ) आवाज ब) प्राप्तकर्त्याची प्रतिक्रिया
क) संदेशाचे सांकेतिकरण ड) यापैकी काहीच नाही

७) पारंपरिक माध्यम कोणते आहे?
अ) रेडिओ ब) दूरदर्शन
क) कठपुतळी ड) सिनेमा

८) जागतिकीकरणामुळे माध्यमांमध्ये घडले आहेः
   अ) सांस्कृतिक विलगता
   ब) माध्यम अभिसरण (Media Convergence)
   क) तांत्रिक प्रगती कमी झाली
   ड) आंतरराष्ट्रीय सहकार्य घटले

९) अरिस्टॉटल संवाद मॉडेल मध्ये भर दिला आहेः
   अ) स्त्रोतावर   ब) प्रेक्षकावर
   क) आवाजावर   ड) अभिप्रायावर

१०) आंतर्गत संवादामध्ये व्यक्ती संवाद साधतोः
   अ) गटाबरोबर   ब) दुसऱ्या व्यक्तीबरोबर
   क) स्वतःसोबत   ड) समाजाबरोबर

११) सांस्कृतिक साम्राज्यवाद म्हणजेः
   अ) स्थानिक संस्कृतीचा प्रसार   ब) एका संस्कृतीचे इतरांवर वर्चस्व
   क) संस्कृतींचे विलगीकरण   ड) तांत्रिक प्रगती

१२) गट संवाद कोणत्या पातळीचा संवाद आहे?
   अ) आंतरिक संवाद   ब) मास कम्युनिकेशन
   क) गट संवाद   ड) जागतिक संवाद

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) **१२**

१) संवादाचे अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा.
२) अभिप्राय म्हणजे काय? त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
३) शॅनन आणि वेव्हर यांचे संवाद मॉडेल स्पष्ट करा.
४) संवादातील कोणतेही दोन अडथळे स्पष्ट करा.
५) गट संवादावर थोडक्यात माहिती द्या.
६) लोक माध्यमांची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन) **१२**

१) शब्दीय व अशब्दीय संवादातील फरक स्पष्ट करा.
२) विकास माध्यम सिद्धांत (Development Media Theory) स्पष्ट करा.
३) भारतीय माध्यमांवर जागतिकीकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.
४) छापील माध्यमांचे समाजातील महत्त्व सांगा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) मास कम्युनिकेशनच्या कार्ये व वैशिष्टये उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

किंवा

२) सांस्कृतिक जागतिकीकरणामधील माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. **१२**

मास कम्युनिकेशनच्या सिद्धांतांचे (अधिनायकवादी, मुक्ततावादी, आणि सामाजिक जबाबदारी सिद्धांत) तुलनात्मक विश्लेषण करा.

Seat No.	

Set P

B.Voc Jorunalism (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction To Communication and Mass Communication (JMC01101)

Day & Date: Thursday, 15-05-2025
Time: 03:00 AM To 05:30 PM

Max. Marks:60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **12**

1) Which of the following is a psychological barrier in communication?
a) Noise b) Emotions
c) Feedback d) Message

2) Shannon and Weaver's model focuses on: _____.
a) Feedback b) Source-Message-Receiver
c) Cultural context d) Decoding

3) Non-verbal communication includes: _____.
a) Letters b) Gestures
c) Speech d) Books

4) Authoritarian Theory of Mass Communication promotes: _____.
a) Free press b) State control of media
c) Commercialization d) Citizen journalism

5) Sadharnikaran model of communication is based on: _____.
a) Western theories b) Indian philosophy
c) Psychological studies d) Folk communication

6) The feedback in communication is: _____.
a) Noise b) Reaction of the receiver
c) Encoding of the message d) None of these

7) Which medium is considered Traditional Media?
a) Radio b) TV
c) Puppetry d) Cinema

8) Globalization in media has led to: _____.
a) Cultural isolation
b) Media convergence
c) Decreased technological growth
d) Reduced international collaboration

9) Aristotle's communication model emphasizes: _____.
   a) Source b) Audience
   c) Noise d) Feedback

10) In intrapersonal communication, the communicator interacts with: ____.
   a) A group b) Another person
   c) Themselves d) Society

11) Cultural imperialism in media refers to: _____.
   a) Promotion of local culture
   b) Dominance of one culture over others
   c) Isolation of cultures
   d) Technological advancements

12) Which level of communication involves a small audience?
   a) Intrapersonal b) Mass communication
   c) Group communication d) Global communication

Q.2 Write short answer (Any Four) **12**

1) Define communication and explain its nature.
2) What is feedback? Why is it important in communication?
3) Describe Shannon and Weaver's model of communication.
4) Explain any two barriers to communication.
5) Write a short note on group communication.
6) What are the characteristics of folk media?

Q.3 Answer the following questions. (Any Two) **12**

1) Differences between verbal and non-verbal communication.
2) Explain the Development Media Theory.
3) Discuss the impact of globalization on Indian media.
4) Write about print media's role in society.

Q.4 Write a detail answer. (Any One) **12**

1) Describe the functions and characteristics of mass communication with examples.
2) Explain the role of media in cultural globalization.

Q.5 Compare and contrast theories of mass communication: Authoritarian, Libertarian, and Social Responsibility theories. **12**

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Introduction To Print Media (JMC01102)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) वर्तमानपत्राच्या संपादकीय पानाचा मुख्य केंद्रबिंदू कोणता असतो?
अ) जाहिराती
ब) मते आणि विश्लेषण
क) हवामानाची अद्ययावत माहिती
ड) खेळाचे गुण

२) कोणत्या प्रकारचे मासिक प्रामुख्याने विशिष्ट प्रेक्षकांना लक्ष्य करते?
अ) वृत्तपत्र ब) सर्वसाधारण स्वारस्य
क) विशेष ड) दैनिक वृत्तपत्रे

३) पृष्ठावर मथळे, मजकूर आणि प्रतिमा ठेवण्याचे वर्णन कोणती संज्ञा करते?
अ) मांडणी ब) ऑफसेट मुद्रण
क) टंकलेखन ड) प्रसार

४) नियतकालिकांचे मुख्य वैशिष्टय काय आहे?
अ) दैनिक प्रकाशित
ब) नियमित वेळापत्रकानुसार प्रकाशित, दैनिक व्यतिरिक्त
क) केवळ बातम्यांवर लक्ष केंद्रित करते
ड) केवळ डिजिटल वितरणाचा वापर करते

५) मुद्रण प्रक्रियेत, ग्रीड प्रणालीचा उद्देश काय आहे?
अ) उत्पादन खर्च कमी करतो
ब) निर्मितीचा वेग वाढवतो
क) छपाईचा दर्जा वाढवतो
ड) दृश्य सुसंगतता आणि संरेखन सुनिश्चत करतो

६) टॅब्लॉइड सामान्यतः कशासाठी ओळखले जातात?

अ) गंभीर, संशोधनात्मक पत्रकारिता

ब) सनसनाटी आणि मनोरंजन केंद्रित आशय

क) शैक्षणिक लेख

ड) साप्ताहिक प्रकाशनाचे वेळापत्रक

७) खालीलपैकी कोणती मुद्रण प्रक्रिया मोठ्या प्रमाणात वृत्तपत्र निर्मितीसाठी सर्वात वेगवान मानली जाते?

अ) डिजिटल प्रिंटिंग ब) स्क्रीन प्रिंटिंग

क) ऑफसेट प्रिंटिंग ड) लेटरप्रेस प्रिंटिंग

८) मुद्रित माध्यमांमध्ये 'डमी' म्हणजे काय?

अ) मांडणी नियोजनासाठी वापरलेला नमुना

ब) नमुना नियतकालिक

क) अकार्यक्षम पृष्ठ मांडणी

ड) कमी दर्जाची मुद्रण आवृत्ती

९) टंकलेखनचा कोणता घटक छपाईमध्ये स्पष्टता सुनिश्चित करतो?

अ) अक्षरांचा आकार आणि शैली ब) कागदाची गुणवत्ता

क) प्रसार नेटवर्क ड) ऑफसेट संरेखन

१०) मुद्रित माध्यमांचा कोणता पैलू डिजिटल युगात त्याची प्रासंगिकता स्थापित करण्यास मदत करतो?

अ) छपाईचा कमी होणारा खर्च

ब) परस्पर संवादात्मक मजकूर

क) विश्वासार्हता आणि तपशीलवार अहवाल देणे

ड) ऑनलाईन जाहिराती

११) वर्तमानपत्राचा कोण्णता भाग मनोरंजनाच्या पुनरावलोकनांवर लक्ष केंद्रित करतो?

अ) बातमी विभाग ब) संपादकीय पृष्ठ

क) जीवनशैली विभाग ड) संपादकाला लिहिलेली पत्रे

१२) मासिकांमधील सध्याचे नावीन्य काय आहे?

अ) स्थिर मजकूर–आधारित मांडणी

ब) परस्परसंवादी डिजिटल घटक

क) प्रतिमांमध्ये घट

ड) हाताने रेखाटलेल्या रचनांचा वापर

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) १२

१) मुद्रित माध्यमांचा इतिहास स्पष्ट करा.
२) ऑफसेट प्रिंटिंग म्हणजे काय? त्याच्या फायद्यांची चर्चा करा.
३) शोध पत्रकारितेची व्याख्या करा आणि उदाहरणे द्या.
४) मांडणीची रचना सुधारण्यासाठी ग्रीड प्रणालींच्या भूमिकेची चर्चा करा.
५) वृत्तपत्रे विशिष्ट प्रेक्षकांना कशी सेवा देतात?
६) वर्तमान पत्रांमध्ये संपादकीय लिहिण्याचे महत्त्व काय आहे?

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) मुद्रित माध्यमांच्या रचनेमध्ये टंकलेखन
२) मुद्रित माध्यमांमध्ये वितरण प्रणालीची भूमिका
३) डिजिटल युगात मुद्रित माध्यमांसमोरील आव्हाने
४) विशिष्ट नियतकालिकांमध्ये प्रेक्षकांना लक्ष्य करण्याचे महत्त्व.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२

१) मुद्रित माध्यमांच्या माहितीपूर्ण आणि शैक्षणिक कार्यांचे विश्लेषण करा.

किंवा

२) मुद्रित माध्यमे नवी तंत्रज्ञान आणि कलांशी कसे जुळवून घेतात यावर चर्चा करा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२

वर्तमानपत्राची संघटनात्मक रचना आणि प्रत्येक विभागाची भूमिका स्पष्ट करा.

SLR-CG-5

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction To Print Media (JMC01102)

Day & Date: Saturday, 17-May-2025 Max. Marks: 60
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **12**

1) What is primary focus of a newspaper's editorial page?
a) Advertisements b) Opinion pieces and analysis
c) Weather updates d) Sports scores

2) Which type of magazine primarily targets niche audiences?
a) Tabloid b) General interest
c) Special d) Daily newsletters

3) What term describes the placement of headlines, text, and images on a page?
a) Layout b) Offset printing
c) Typography d) Circulation

4) What is a key characteristic of periodicals?
a) Published daily
b) Published on a regular schedule, other than daily
c) Focuses only on news content
d) Uses only digital distribution

5) In the printing process, what is the purpose of the grid system?
a) Reduces production costs
b) Enhances the speed of production
c) Increases the print quality
d) Ensures visual consistency and alignment

6) What are tabloids typically known for?
a) Serious, investigative journalism
b) Sensational and entertainment-focused content
c) Academic articles
d) Weekly publication schedules

7) Which of the following printing processes is considered the fastest for large-scale newspaper production?
a) Digital printing b) Screen printing
c) Offset printing d) Letterpress printing

8) What is 'dummy' in print media?
a) A template used for layout planning
b) A prototype magazine
c) A non-functional page layout
d) A low-quality print version

9) Which element of typography ensures clarity in print?
a) Font size and style b) Paper quality
c) Circulation network d) Offset alignment

10) Which aspect of print media helps establish its relevance in the digital age?
a) Reduced printing costs
b) Interactive content
c) Credibility and detailed reporting
d) Online advertisements

11) Which section of a newspaper focuses on entertainment reviews?
a) News section b) Editorial page
c) Lifestyle section d) Letters to the editor

12) What is current innovation in magazines?
a) Static text-based layouts b) Interactive digital elements
c) Reduction of images d) Use of hand-drawn designs

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) Explain the historical evolution of print media.
2) What is offset printing? Discuss its benefits.
3) Define investigative journalism and provide exmaples.
4) Discuss the role of grid systems in improving layout design.
5) How do newsletters serve specific audiences?
6) What is the importance of editorials in newspapers?

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
1) Typography in print media design.
2) Role of circulation networks in print media.
3) Challenges faced by print media in the digital era.
4) Importance of audience targeting in niche magazines.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**
1) Analyze the informative and educational functions of print media.
2) Discuss how print media adapts to new technologies and trends.

Q.5 Write detailed answer: **12**
Explain the organizational structure of a newspaper and the role of each department.

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
News Reporting and Feature Writing (JMC01103)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) पान मांडणीतील संतुलन म्हणजे काय?
- अ) वृत्तपत्राच्या पानावरील घटकांचे संतुलन
- ब) वृत्तपत्राच्या पानावरील रंगांचे संतुलन
- क) वृत्तपत्राच्या पानावरील फॉन्टचे संतुलन
- ड) उपरोक्त सर्व

२) बातमी लेखनातील मायना म्हणजे काय?
- अ) बातमीचा शीर्षक
- ब) बातमीचा उपशीर्षक
- क) बातमीचा पहिला परिच्छेद
- ड) बातमीचा शेवटचा परिच्छेद

३) वृत्तलेखाची विशेषता काय आहे?
- अ) व्यक्तिगत अभिप्राय
- ब) कल्पनात्मक लेखन
- क) तथ्यात्मक लेखन
- ड) साहित्यिक लेखन

४) वृत्तलेखाची भाषा कशी असते?
- अ) सोपी
- ब) जटिल
- क) औपचारिक
- ड) अनौपचारिक

५) संपादकीयचे उद्दिष्ट काय आहे?
- अ) वाचकांना मनोरंजन करणे
- ब) वाचकांना शिक्षित करणे
- क) वाचकांना माहिती देणे
- ड) वाचकांना प्रभावित करणे

६) संपादकीय विभागात कोण कोण यांचा समावेश होतो?
- अ) संपादक, सहसंपादक, लेखक, प्रूफरीडर
- ब) संपादक, प्रकाशक, वितरक, वाचक
- क) लेखक, संपादक, प्रूफरीडर, वाचक
- ड) प्रकाशक, वितरक, वाचक, संपादक

७) बातमीचे मुख्य उद्दिष्ट काय आहे?
अ) वाचकांना मनोरंजन करणे ब) वाचकांना शिक्षित करणे
क) वाचकांना माहिती देणे ड) वाचकांना प्रभावित करणे

८) बातमीचे प्रकार कोणते आहेत?
अ) राजकीय, सामाजिक, आर्थिक
ब) क्रीडा, मनोरंजन, संस्कृती
क) शिक्षण, आरोग्य, तंत्रज्ञान
ड) उपरोक्त सर्व

९) बातमीदाराची व्याख्या करा.
अ) बातम्या संग्रहित करणारा ब) बातम्या प्रकाशित करणारा
क) बातम्या लिहिणारा ड) बातम्या संपादित करणारा

१०) शोध बातमीदारी म्हणजे काय?
अ) बातम्या संग्रहित करण्याची प्रक्रिया
ब) बातम्या प्रकाशित करण्याची प्रक्रिया
क) बातम्या संशोधन आणि विश्लेषण करण्याची प्रक्रिया
ड) बातम्या लिहिण्याची प्रक्रिया

११) शोध बातमीदारीचे स्वरूप कसे असते?
अ) व्यक्तिगत अभिप्राय
ब) तथ्यात्मक आणि निष्पक्ष
क) कल्पनात्मक आणि सृजनशील
ड) वाचकांची प्रतिक्रिया आणि सुझाव

१२) लेखाचे प्रकार कोणते आहेत?
अ) माहितीपर, मनोरंजनपर, शैक्षणिक
ब) सामाजिक, राजकीय, आर्थिक
क) साहित्यिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक
ड) उपरोक्त सर्व

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) बातमीची रचना
२) शहरी पत्रकारिता
३) मुलाखत
४) कृषी पत्रकारिता
५) चित्रपट परीक्षण
६) विकास पत्रकारिता

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १२

१) संपादकाचे गुण सांगून संपादकाचे कार्य स्पष्ट करा?
२) अग्रलेख आणि वृत्तलेख यामधील फरक स्पष्ट करा?
३) ग्रामीण बातमी लेखनाची तंत्र लिहा?
४) पुस्तक परिक्षण करताना कोणत्या घटकाला महत्व द्यावे?

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

१) बातमीचे विविध प्रकार कोणते? त्यातील शोध पत्रकारिता यावर प्रकाश टाका, उदाहरणे द्या.

किंवा

२) बातमीच्या स्त्रोताचे प्रमुख प्रकार कोणते? स्त्रोतांची पेरणे करणे एखाद्या वार्ताहरासाठी कसे महत्वाचे असते?

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२

वृत्तपत्राच्या कार्यालयातील विविध विभाग शोधा. संपादकीय विभागाच्या कामाचा तपशील द्या?

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
News Reporting and Feature Writing (JMC01103)

Day & Date: Monday, 19-May-2025 Max. Marks: 60
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **12**

1) What is balance in page layout?
a) Balance of elements on a newspaper page
b) Balance of colours on a newspaper page
c) Balance of fonts on a newspaper page
d) All the sub-options are correct

2) What is the meaning of news intro?
a) Headline of the news b) Subtitle of the news
c) First paragraph of the news d) Last paragraph of the news

3) What is the specialty of a news article?
a) Personal opinion b) Fictional writing
c) Factual writing d) Literary writing

4) What is the language of a news article?
a) Simple b) Complex
c) Formal d) Informal

5) What is the objective of an editorial?
a) To entertain the readers b) To educate the readers
c) To inform the readers d) To influence the readers

6) Who are the members of the editorial department?
a) Editor, co-editor, writer, proofreader
b) Editor, publisher, distributor, reader
c) Writer, editor, proofreader, reader
d) Publisher, distributor, reader, editor

7) What is the main objective of news?
a) To entertain the readers b) To educate the readers
c) To inform the readers d) To influence the readers

8) What are the types of news?
a) Political, social, economic
b) Sports, entertainment, culture
c) Education, health, technology
d) All of the above

9) Define a reporter.

a) News collector b) News publisher
c) News writer d) News editor

10) What is investigative journalism?

a) The process of collecting news
b) The process of publishing news
c) The process of researching and analyzing news
d) The process of writing news

11) What is the nature of investigative journalism?

a) Personal opinion
b) Factual and unbiased
c) Imaginative and creative
d) Readers' feedback and suggestions

12) What are the types of articles?

a) Informational, entertaining, educational
b) Social, political, economic
c) Literary, cultural, historical
d) All of the above

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) News structure
2) Urban journalism
3) Interview
4) Agricultural journalism
5) Film review
6) Development journalism

Q.3 Answer the following questions. (Any Two) **12**

1) Explain the functions of an editor by mentioning the qualities of an editor?
2) Explain the difference between editorials and news articles?
3) Write the technique of writing rural news?
4) Which element should be given importance while reviewing a book?

Q.4 Write a detailed answer. (Any One) **12**

1) What are the different types of news? Highlight investigative journalism among them, give examples?
2) What are the main types of news sources? How is it important for a reporter to source sources?

Q.5 Write a detailed answer. **12**

Find out the various departments in the office of a newspaper. Give details the work of editorial department?

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (सत्र – I) (जुना) (CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Introduction to Journalism (BVSCT0101)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ४०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०८

१) वृत्तपत्राच्या ध्येय धोरणाचे दर्पण म्हणजे ––– पान होय.
अ) पहिले ब) शेवटचे
क) संपादकीय ड) क्रीडा

२) अग्रलेख हा ––– स्वातंत्र्याचा भाग आहे.
अ) राजकीय ब) सामाजिक
क) आर्थिक ड) अभिव्यक्ती

३) वृत्तपत्र कार्यालयात ––– हा विभाग नसतो.
अ) संपादकीय ब) जाहिरात
क) वितरण ड) वैद्यकीय

४) जॉर्ज बर्नार्ड शॉ यांनी वृत्तपत्रास ––– म्हटले आहे.
अ) राजकीय विद्यापीठ ब) सामाजिक विद्यापीठ
क) गोर गरिबाचे विद्यापीठ ड) इतिहासाचे विद्यापीठ

५) 'मध्य' म्हणजे:
अ) शीर्षकाचा एक प्रकार
ब) संपादकीय पानावर एक मनोरंजक लेखन
क) एक प्रकारची जाहिरात
ड) लेखनशैली

६) खालीलपैकी काणेत्याला 'चौथी स्थंभ' असे म्हणतात?
अ) प्रिंट मीडिया ब) इलेक्ट्रॉनिक मीडिया
क) व्हिज्युअल मीडिया ड) वरील सर्व

७) बातमी स्वीकारली जाऊ शकते अशी शेवटाची वेळ आहे:
अ) डेटलाइन ब) अंतिम मुदत
क) दाबण्याची वेळ ड) मुद्रण वेळ

८) वृत्तपत्र स्वातंत्र्य याच्याशी संबंधित आहेः
   अ) अहवाल देणे   ब) संपादन
   क) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य   ड) वरीलपैकी काहीही नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) वृत्तपत्राची विशेष पुरवणी
२) वृत्तपत्राची साप्ताहिक पुरवणी
३) पत्रकारिता आणि शासन.
४) वृत्तपत्र स्वातंत्र्य.
५) संपादकीय पान
६) जाहिरात विभाग

प्र.३ खालीलपैकी प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणत्याही एक) **१०**

१) अग्रलेख म्हणजे काय? अग्रलेखाचे प्रकार सांगून अग्रलेखाची गुण वैशिष्टय स्पष्ट करा?
२) बातम्या संपादनाच्या तत्त्वांची थोडक्यात चर्चा करा. वृत्तपत्र तयार करण्यात मुख्य उपसंपादक काय भूमिका बजावतात?

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. **१०**

दैनिकाच्या कार्यालयातील विविध विभाग स्पष्ट करून संपादकीय विभागाची संपूर्ण रचना स्पष्ट करा?

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Journalism (BVSCT0101)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **08**

1) The mirror of a newspaper's mission statement is the _____ page.
a) first b) last
c) editorial d) sports

2) Editorial is a part of _____ independence.
a) Political b) Social
c) Economic d) Expression

3) Newspaper office does not have this section.
a) Editorial b) Advertising
c) Distribution d) Medical

4) George Bernard Shaw said that a newspaper is a _____.
a) Political university b) Social university
c) University of poor people d) University of history

5) 'Middle' means:
a) A type of headline
b) An interesting piece of writing on an editorial page
c) A type of advertisement
d) A style of writing

6) Which of the following is called 'fourth pillar'?
a) Print media b) Electronic media
c) Visual media d) All of the above

7) The final time limit given for the news can be accepted is:
a) Dateline b) Deadline
c) Press time d) Printing time

8) Freedom of press relates to:
a) Reporting b) Editing
c) Freedom of expression d) None of the above

Q.2 Write short answer (Any Four) **12**

- **a)** Special Supplement of Newspaper.
- **b)** Weekly supplement of newspaper.
- **c)** Journalism and Government.
- **d)** Freedom of press.
- **e)** Editorial page.
- **f)** Advertising Department.

Q.3 Answer the following question. (Any One) **10**

- **a)** What is an editorial? State the types of editorial and explain the characteristics of editorial?
- **b)** Briefly discuss the principles of news editing. What role does a chief sub-editor play in producing a newspaper?

Q.4 Write in detailed answer (Any One) **10**

Explain the various departments in the office of a newspaper and explain the complete structure of editorial department?

Seat No.	

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – I) (जुना) (CBCS) Examination: मार्च/एप्रिल - 2025
News Reporting & Feature Writing (BVHCT0102)

वार, दिनांक : बुधवार, ०४-०६-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. ०८

१) वाचकांनी वृत्तपत्राला दिलेला लिखित प्रतिसाद म्हणजे?
अ) संपादकीय ब) वाचकीय
क) लेखक ड) वाचकांची पत्रे

२) बातम्यांच्या मुख्य गुणधर्मांमध्ये ––– यांचा समावेश होतो.
अ) पक्षपातीपणा ब) मत
क) समयसूचकता आणि अचूकता ड) यापैकी नाही

३) संपादकीय स्तंभ लेखक कोण आहेत?
अ) मुख्य संपादक ब) ब्युरो संपादक
क) उपसंपादक ड) यापैकी नाही

४) वृत्त वार्तांकनाची तत्त्वे –––?
अ) अचूकता आणि निष्पक्षता ब) वस्तुनिष्ठता आणि पारदर्शकता
क) स्वातंत्र्य आणि उत्तरदायित्त्व ड) अ, ब, आणि क

५) बातम्यांचे प्रकार –––?
अ) हार्ड न्यूज
ब) सॉफ्ट न्यूज
क) हार्ड न्यूज आणि सॉफ्ट न्यूज
ड) सॉफ्टवेअर आणि हार्डवेअर न्यूज

६) मुलाखतीसाठी खालीलपैकी कोणता घटक टाळला पाहिजे?
अ) पक्षपात ब) पूर्व तयारी
क) डोळयात पाहणे ड) पेक्षकांच्या वतीने प्रश्न विचारणे

७) पृष्ठ–3 अहवाल –––?
   अ) चित्रपट अभिनेते आणि सेलिब्रिटी   ब) पृष्ठ क्रमांक–3
   क) यलो जर्नलिझम   ड) बिझनेस रिपोर्टिंग

8) बीट रिपोर्टिंग खालील गोष्टीशी संबंधित आहे?
   अ) अष्टपैलू   ब) विशेषज्ञ
   क) स्तंभ लेखक   ड) मुक्तपत्रकार

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) स्तंभ लेखन
२) विशेष प्रतिनिधी
३) बातमीची तत्त्वे
४) युद्ध वृत्तांकन
५) बातमीची वैशिष्ट्य
६) वृत्तांत लेखनाची वैशिष्ट्ये

प्र.३ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१0**

१) पत्रकार परिषदेचे वृत्तांकन कसे कराल?
२) गुन्हयाचे वृत्तांकन कसे करावे?

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. **१0**

वृत्तपत्रातील वृत्तांकन विभागाच्या कामाची जबाबदारी यावर सविस्तर लिहा?

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April – 2025
News Reporting & Feature Writing (BVHCT0102)

Day & Date: Wednesday, 04-06-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **08**

1) What is a written response to a newspaper by readers?
a) Editorial b) Readership
c) Writer d) Letters from readers

2) The key attributes of news include _____?
a) Prejudicial b) Opinion
c) Timeliness & Accuracy d) None of the above

3) Who is the Editorial Column Writer?
a) Chief Editor b) Bureau Editor
c) Sub Editor d) None of the above

4) Principles of News Reporting _____?
a) Accuracy & Fairness
b) Objectivity & Transparency
c) Independence & Accountability
d) A, B, & C

5) Types of News are _____?
a) Hard News b) Soft News
c) Hard and Soft News d) Software and hardware news

6) Which of the following factors should be avoided in an interview?
a) Bias
b) Advance Preparation
c) Looking in the Eye
d) Asking questions on behalf of the Audience

7) Page-3 Reporting _____?
a) Film Actors & Celebrities b) Page No.-3
c) Yellow Journalism d) Business Reporting

8) Beat Reporting is about _____?
a) All Rounder b) Specialist
c) Columnist d) Freelancer

Q.2 Write short answers (Any Four) **12**

a) Columns
b) Special Correspondents
c) Principles of News Reporting
d) War Reporting
e) Characteristics of News
f) Characteristics of Feature Writing

Q.3 Write a detailed answer (Any One) **10**

a) How to Report a Press Conference?
b) How to write crime reporting?

Q.4 Write a detailed answer **10**

Write in detail the work responsibilities of the reporting department in newspaper?

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Compulsory English (BVHCT0101)

Day & Date: Friday, 06-June-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Rewrite the following by choosing the correct alternative. **08**

1) How long did the author go abroad for studies _____.
a) Six years b) Five Years
c) Four Years d) Three Years

2) The term love in the poem suggests _____.
a) The Feeling of Love b) The god of Love
c) The Attraction d) The feeling of liking

3) Let me Not Pray to be sheltered from Danger is a prayer to God for _____.
a) Saving from danger b) Giving ample comfort in life
c) Proving support d) Feeling gods mercy

4) In the battlefield of life the poet wants to _____.
a) Seek help of God b) Seek helps of allies
c) Fight on his own d) Understand God

5) The conflict for the honor for the honor of _____ was between rose and lily.
a) As the king of Flowers b) The Queen of nature
c) The Queen of Flowers d) The Stateliest Flower

6) Where does one normally look for allies _____.
a) The Battlefield b) Heart
c) Own Strength d) Friends

7) What is necessary to win freedom _____.
a) Battles b) Freedom Movement
c) Patience d) Allies

8) Gandhiji met his missionary friend in _____.
a) Orissa b) Panaji
c) Ahmedabad d) Vellore

Q.2 Write the answer in short. (Any Four) **12**

a) What is the importance of khadi in the context of the freedom struggle?
b) What religious lesson is there in the poem Toys?
c) What is the significance of the toys in the poem?
d) Discuss the theme of pride and culture used in the lotus poem.
e) How would you describe the character of the grandmother?
f) What is the context of Gandhi's talk on religion?

Q.3 Write Broad Answer. (Any One) **10**

a) Write a note the model of communication.

OR.

b) Write a note on advantage and disadvantage of communication channel.

Q.4 Broad questions General Topic. **10**

Prepare a descriptive essay on vegetable market.

OR.

Prepare a descriptive essay on visits to the Radio and TV Studio.

SLR-CG-10

Seat No.	

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination:
मार्च / एप्रिल - 2025
National Service Scheme (CC-201)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २३-०५-२०२५ **कमाल गुण**: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. ०६

१) समाजसेवेचा मुख्य उद्देश काय असतो.
अ) स्वतःचा विकास करणे
ब) इतरांचे दुःख दूर करणे आणि कल्याण साधणे
क) प्रसिद्धी मिळवणे
ड) आर्थिक लाभ घेणे

२) स्वातंत्र्यानंतर भारतीय समाजसेवेत 'सहभागी दृष्टीकोन' (Participatory Approach) महत्वाचा मानला जातो याचा अर्थ काय?
अ) फक्त मदत करणे
ब) ज्यांची सेवा करायची आहे त्यांचा सहभाग घेणे
क) फक्त सरकाराचे ऐकणे
ड) फक्त तज्ज्ञांचे मत घेणे

३) राजा राम मोहनरॉय यांना 'आधुनिक भारताचे जनक' असे का म्हटले जाते?
अ) ते पहिले पंतप्रधान होते म्हणून
ब) त्यांनी सामाजिक आणि धार्मिक सुधारणांची सुरूवात केली म्हणून
क) ते मोठे उद्‌योगपती होते म्हणून
ड) त्यांनी इंग्रजांना भारतात आणले म्हणून

४) महात्मा जोतिबा फुले यांचे मूळ नाव काय होते?
अ) गोविंदराव फुले ब) खंडोबा फुले
क) ज्योतिराव गोविंदराव फुले ड) तुकाराम फुले

५) शेतकऱ्यांचा आसूड' हे पुस्तक कोणी लिहिले?
अ) महात्मा गांधी ब) बाबा आमटे
क) विनोबा भावे ड) महात्मा फुले

६) राजश्री शाहू महाराजांनी कोणत्या सामाजिक रूढीला विरोध केला?
- अ) शिक्षण घेणे
- ब) एकत्र कुटुंब पद्धती
- क) जातीय भेद आणि अस्पृश्यता
- ड) शेती करणे

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

१) राजा राम मोहनराय
२) स्वातंत्र्यापूर्वी समाजसेवा
३) लोककल्याण
४) राधानगरी धरण
५) शेतकऱ्याचा आसूड
६) बाबा आमटे यांचे कार्य

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **०६**

१) गरजू व्यक्तींना तात्काळ मदत करणे आणि त्यांच्या जीवनात सकारात्मक बदल घडवणे या समाजसेवेच्या दोन पैलूंचे विश्लेषण करा.
२) समाजसेवेमध्ये 'समान संधी' आणि 'सामाजिक न्याय' या दोन तत्त्वांचे महत्त्व विशद करा.
३) स्वातंत्र्यापूर्वी समाजसेवेच्या कार्यामध्ये कोणत्या आव्हानांचा सामना करावा लागत होता?
४) महात्मा फुले यांनी पहिली मुलींची शाळा सुरू करण्यामागील त्यांचा दृष्टिकोन काय होता? स्त्रियांच्या शिक्षणाचे महत्त्व ते कसे विशद करत होते?

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. **०६**

अ) 'शेतकऱ्यांचा आसूड' या पुस्तकात महात्मा फुले यांनी शेतकऱ्यांच्या कोणत्या समस्यांवर प्रकाश टाकला? त्यांचे या समस्यांवरील उपाय काय होते?
ब) राजश्री शाहू महाराजांच्या सामाजिक न्यायाच्या आणि समतेच्या दृष्टिकोनाचे आजच्या समाजासाठी काय महत्त्व आहे?

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. **०६**

भारतीय समाजसेवेच्या इतिहासातील तीन महत्वाच्या व्यक्ती आणि त्यांच्या कार्याचा आढावा घ्या.

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
National Service Scheme (CC-201)

Day & Date: Friday, 23-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) What is the main purpose of social service?
a) To develop oneself
b) To alleviate the suffering and welfare of others
c) To gain fame
d) To gain financial benefits

2) What does 'Participatory Approach' mean in Indian social service after independence?
a) To help only
b) To involve those who want to be served
c) To listen only to the government
d) To take the opinion of experts only

3) Why is Raja Ram Mohan Roy called the 'Father of Modern India'?
a) Because he was the first Prime Minister
b) Because he initiated social and religious reforms
c) Because he was a big industrialist
d) Because he brought the British to India

4) What was the original name of Mahatma Jyotiba Phule?
a) Govindrao Phule b) Khandoba Phule
c) Jyotirao Govindrao Phule d) Tukaram Phule

5) Who wrote the book 'Shetakrayancha Asood'?
a) Mahatma Gandhi b) Baba Amte
c) Vinoba Bhave d) Mahatma Phule

6) Which social custom did Rajshri Shahu Maharaj oppose?
a) Getting education
b) Joint family system
c) Caste discrimination and untouchability
d) Farming

Q.2 Write Short Answers: (Any Three) **06**

1) Raja Ram Mohan Roy
2) Social service before independence
3) Public welfare
4) Radhanagari Dam
5) Farmer's Asood
6) Baba Amte's work

Q.3 Answer the following: (Any Two) **06**

1) Analyze the two aspects of social service, namely, providing immediate help to the needy and bringing about positive changes in their lives.
2) Explain the importance of the two principles of ‘equal opportunity’ and 'social justice' in social service.
3) What challenges were faced in social service work before independence?
4) What was Mahatma Phule's view behind starting the first girls' school? How did he explain the importance of women's education?

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **06**

1) In the book 'Shetakrayancha Asood', which problems of farmers did Mahatma Phule highlight? What were his solutions to these problems?
2) What is the importance of Rajshri Shahu Maharaj's view of social justice and equality for today's society?

Q.5 Write a detailed answer. **06**

Review three important figures in the history of Indian social service and their work.

Seat No.	

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination:
मार्च/एप्रिल - 2025
VES
Environment Studies (ENS24)

वार, दिनांक : मंगळवार, २७-०५-२०२५ **कमाल गुण**: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. ०६

१) खालीलपैकी कोणता स्त्रोत नवनवीकरण न होणारा आहे?
अ) सौरऊर्जा ब) वाऱ्याची ऊर्जा
क) कोळसा ड) बायोमास

२) मॉंट्रियल करार कोणत्या समस्येशी संबंधित आहे?
अ) जागतिक तापमानवाढ ब) ओझोन स्तर क्षीण होणे
क) आम्लवृष्टी ड) जैवविविधतेचे संरक्षण

३) 'इकोसिस्टम' ही संज्ञा प्रथम कोणी मांडली?
अ) चार्ल्स डार्विन ब) यूजीन ओडम
क) आर्थर टॅन्सली ड) रेचल कार्सन

४) जागतिक तापमानवाढीस सर्वात जास्त जबाबदार वायू कोणता?
अ) नायट्रोजन ब) ऑक्सिजन
क) कार्बन डायऑक्साइड ड) ओझोन

५) जैवविविधतेच्या संरक्षणासाठी भारतात २००२ मध्ये कोणता कायदा लागू करण्यात आला?
अ) वनसंवर्धन कायदा ब) जैवविविधता कायदा
क) वन्यजीव संरक्षण कायदा ड) पर्यावरण्ण संरक्षण कायदा

६) जैवविविधतेच्या संवर्धनासाठी करण्यात आलेला 'CBD' करार खालीलपैकी कोठे झाला?
अ) मॉंट्रियल ब) रिओ दि जानेरो
क) क्योटो ड) स्टॉकहोम

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) परिसंस्थेतील उत्क्रांती म्हणजे काय?

२) नवनवीकरणीय व अननवनवीकरणीय स्त्रोत म्हणजे काय? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

३) वायू प्रदूषणाची कारणे व परिणााम लिहा.

४) पर्यावरण संरक्षाण अधिनियम १९८६ चे तीन महत्त्वाचे घटक लिहा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **०६**

१) परिसंस्थेतील उत्क्रांती म्हणजे काय?

२) हवामान बदल व त्याचे परिणाम

३) आदिवासी हक्क आणि भारतीय पर्यावरण सन्दर्भ

४) परिसंस्थेतील ऊर्जा वहन

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. **१२**

अ) जैवविविधतेची संकल्पना स्पष्ट करा. जैववविविधतेस धोका निर्माण करणारे घटक व संरक्षणाच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.

ब) पर्यावरण प्रदूषणाचे विविध प्रकार कोणते? प्रत्येक प्रकाराचे नियंत्रण व उपाययोजना लिहा. प्रदूषणाचा मानवी आरोग्य व वनस्पतींवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
VES
Environment Studies (ENS24)

Day & Date: Tuesday, 27-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **06**

1) Which of the following is a non-renewable resource?
a) Solar energy b) Wind energy
c) Coal d) Biomass

2) The Montreal Protocol is associated with _____
a) Global warming b) Ozone layer depletion
c) Acid rain d) Biodiversity conservation

3) The term 'ecosystem' was first coined by _____
a) Charles Darwin b) Eugene Odum
c) Arthur Tansley d) Rachel Carson

4) Which gas is the major contributor to global warming?
a) Nitrogen b) Oxygen
c) Carbon dioxide d) Ozone

5) Which act was passed in India in 2002 for the protection of biodiversity?
a) Forest Conservation Act b) Biodiversity Act
c) Wildlife Protection Act d) Environment Protection Act

6) The Convention on Biological Diversity (CBD) was signed at _____
a) Montreal b) Rio de Janeiro
c) Kyoto d) Stockholm

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) What is ecological succession?
b) Define renewable and non-renewable resources with examples.
c) What are the causes and effects of air pollution?
d) Mention any three important features of the Environment Protection Act, 1986.

Q.3 Write short note (Any Two) **06**

- **a)** Structure and function of ecosystem
- **b)** Climate change and its impacts
- **c)** Tribal rights in the context of Indian environment
- **d)** Energy flow in an ecosystem

Q.4 Write the detail answer (Any One) **12**

- **a)** Explain the concept of biodiversity. Discuss various threats to biodiversity and conservation methods.
- **b)** Describe different types of environmental pollution and the control measures for each. Also, mention the impact of pollution on human health and vegetation.

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
AEC – English / English for Communication (ENG-201)

Day & Date: Thursday, 29-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative **06**

1) Which of the following is an essential part of a formal letter?
a) Greeting only b) Subject line
c) Emoticons d) Abbreviations

2) Which type of letter is used to make a complaint?
a) Personal letter b) Complaint letter
c) Invitation letter d) Informal letter

3) What should be avoided in a formal letter?
a) Professional tone
b) Clear purpose
c) Slang and informal language
d) Proper salutations

4) What helps in workplace communication?
a) Giving long speeches b) Listening carefully
c) Ignoring instruction d) Don’t cate

5) What is the first step in the listening process?
a) Responding b) Evaluating
c) Receiving d) Remembering

6) Which listening type focuses on emotions?
a) Critical b) Empathic
c) Discriminative d) Social

Q.2 Write short answer. (Any Two) **06**

a) Explain the five stages of the listening process.
b) What is formal letter and explain its structure?
c) What is the difference between CC and BCC in an email? When should they be used?
d) What is a blog? Explain its purpose and different type.

Q.3 Write short note (Any Two) **06**

a) Writing Emails
b) Types of Blogs
c) Empathetic Listening

Q.4 Write the detail answer (Any One) **12**

a) Explain the Common Barriers to Listening.
b) How do rising and falling tones change the meaning of a sentence?

Seat No.	

Set | **P**

B. Voc (Journalism) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction To Radio (JMC01201)

वार, दिनांक : बुधवार, १४-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. १२

१) रेडिओ ––– चे माध्यम आहे.
अ) डोळा ब) तोंड
क) वर्ष ड) कान

२) निरक्षर लोकसंख्येसाठी कोणते माध्यम योग्य आहे?
अ) वर्तमानपत्र ब) रेडिओ
क) पत्रिका ड) डिजिटल

३) ––– रेडिओ एका छोट्या भौगोलिक क्षेत्रापुरते मर्यादित आहे.
अ) खाजगी ब) सार्वजनिक
क) समुदाय ड) यापैकी नाही

४) खालीलपैकी कोणत्या प्रकारात सर्वोत्तम ध्वनी गुणवत्ता मिळते?
अ) एएम ब) एफएम
क) एसडब्लू ड) एमडब्लू

५) आकाशवाणीमध्ये बातम्यांचे प्रसारण कोणता विभाग करतो?
अ) राज्य नेटवर्क विभाग ब) बाहय सेवा विभाग
क) बातमी सेवा विभाग ड) स्थानिक बातमी कक्ष

६) भारतात सामुदायिक रेडिओचा मुख्य उद्देश काय आहे?
अ) व्यावसायिक जाहिरातींचा प्रसार
ब) स्थानिक समुदायांचे सशक्तीकरण
क) खाजगी रेडिओची स्पर्धा करणे
ड) बॉलिवूड संगीत प्रसारित करणे

७) फोन–इन कार्यक्रमाचे वैशिष्ट्य काय आहे?
अ) स्क्रिप्टेड नाटके
ब) तज्ञ श्रोत्यांना कॉल करतात
क) श्रोते थेट रेडिओ होस्टशी संवाद साधतात
ड) फक्त संगीत प्रसारित होते

८) फ्रिक्वेन्सी मॉड्युलेशन रेडिओ 'एफ एम' चा शोध ––– यांनी लावला.
अ) एडविन हॉवर्ड आर्मस्ट्रॉंग   ब) जॉन चाऊनिंग
क) रेजिनाल्ड फेसेंडेन   ड) यापैकी नाही

९) ––– मध्ये एआयआर ला आकाशवाणी म्हटले आहे.
अ) १९४७   ब) १९५0
क) १९५७   ड) १९६0

१0) भारतातील पहिला रेडिओ कार्यक्रम रेडिओ क्लब ऑफ –––द्वारे प्रसारित करण्यात आला.
अ) दिल्ली   ब) बॉम्बे
क) मद्रास   ड) लखनौ

११) 'सुनो सुनाओ लाइफ बनाओ' हे कोणत्या एफएम चॅनलचे प्रसिद्ध घोषवाक्य आहे?
अ) रेड एफएम   ब) बिग एफएम
क) रेडिओ मिर्ची   ड) आकाशवाणी

१२) विद्यावाणी हा ––– चा रेडिओ आहे.
अ) एसयुएस   ब) एसपीपीयु
क) ईग्नु   ड) बामु

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
१) भारतातील प्रमुख खाजगी रेडिओ चॅनेल कोणती आहेत? त्यांची माहिती द्या.
२) रेडिओ फिचर म्हणजे काय? त्याची रचना आणि उद्देश स्पष्ट करा.
३) रेडिओ नाटकाचे घटक आणि महत्व स्पष्ट करा.
४) एएम (अँप्लिट्यूड मॉड्युलेशन) म्हणजे काय? रेडिओ प्रसारणातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
५) संवाद माध्यम म्हणून रेडिओची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
६) रेडिओ चर्चेची संकल्पना, स्वरूप आणि महत्त्व यावर प्रकाश टाका.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) १२
अ) माध्यम म्हणून रेडिओच्या मर्यादा
ब) आकाशवाणीचे उद्दिष्ट आणि भूमिका
क) शैक्षणिक रेडिओ
ड) रेडिओ बातमीपत्राचे स्वरूप

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

अ) जनसंज्ञापनाचे माध्यम म्हणून रेडिओ आणि प्रेक्षकांपर्यंत पोहोचण्यास त्याची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) भारतामध्ये कम्युनिटी रेडिओचे महत्त्व आणि गरज स्पष्ट करा.

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२

रेडिओ निर्मितीतील मायक्रोफोनचे प्रकार आणि त्यांचे उपयोग स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction To Radio (JMC01201)

Day & Date: Wednesday, 14-May-2025 Max. Marks: 60
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions. **12**

1) Radio a medium of the _____.
a) eye b) mouth
c) year d) ear

2) Which media is suitable for illiterate population?
a) Newspaper b) Radio
c) Pamphlets d) Digital

3) _____ radio is confined to a small geographical area.
a) Private b) Public
c) Community d) None of these

4) Which mode of radio transmission typically offers the best sound quality?
a) AM b) FM
c) SW d) MW

5) Which division of AIR is responsible for broadcasting news?
a) State Network Division b) External Services Division
c) News Services Division d) Local News Cell

6) Community radio in India is primarily aimed at:
a) Promoting commercial advertisements
b) Empowering local communities
c) Competing with private radio stations
d) Broadcasting Bollywood music

7) A 'Phone-in' programme format allows
a) Scripted drama
b) Experts to call the audience
c) Listeners to interact live with radio hosts
d) Only recorded music to be aired

8) Frequency modulation radio ‘FM’ was invented by _____.
a) Edwin Howard Armstrong b) John Chowning
c) Reginald Fessenden d) None of the above

9) AIR was called Akashwani in _____.
a) 1947 b) 1950
c) 1957 d) 1960

10) The first radio programme in India was broadcasted by the Radio Club of
a) Delhi b) Bombay
c) Madras d) Lucknow

11) ‘Suno Sunao Life Banao' is the famous slogan of which FM channel?
a) Red FM b) Big FM
c) Radio Mirchi d) AIR

12) Vidyavani is radio of _____.
a) SUS b) SPPU
c) IQNOU d) BAMU

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
a) List and describe the major private radio channels in India.
b) What is a radio feature? Explain its structure and purpose.
c) Explain the elements and significance of a radio drama.
d) What is AM (Amplitude Modulation)? Explain its significance in radio broadcasting.
e) Discuss the key characteristics of radio as a medium of communication.
f) Describe the concept, format, and importance of a radio talk.

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
a) Limitations of radio as a medium
b) Mission and role of All India Radio
c) Educational radio
d) Structure of Radio news bulletin

Q.4 Write broad answers. (Any One) **12**
a) Describe radio as a mass medium of communication and its role in reaching a large audience.
b) Discuss the importance and necessity of community radio in India.

Q.5 Write broad answers. **12**
Explain the different types of microphones and their uses in radio production.

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction To Public Relation (JMC01202)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १६-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) आधुनिक जनसंपर्काचे जनक म्हणून कोण ओळखले जातात?
अ) जॉर्ज क्रिल ब) एडवर्ड बर्नेज
क) आयव्ही ली ड) हेरोल्ड लासवेल

२) जनसंपर्कातील अंतर्गत सार्वजनिक घटक कोणता आहे?
अ) प्रसारमाध्यमे ब) ग्राहक
क) कर्मचारी ड) शासन

३) 'हाऊस जर्नल' हा कोणत्या प्रकारचा साधन आहे?
अ) जाहिरात ब) जनसंपर्क
क) प्रसिद्धी ड) विक्री वाढ

४) धोरणांवर प्रभाव टाकण्याच्या प्रक्रियेला काय म्हणतात.
अ) प्रचार ब) विक्री वाढ
क) लॉबिंग ड) प्रत्युत्तर

५) खालीलपैकी कोणते 'नवमाध्यम जनसंपर्क साधन' नाही?
अ) ब्लॉग ब) ई–मेल
क) पत्रकार परिषद ड) सोशल मीडिया

६) लोकमत तयार होण्यामागे कारणीभूत घटक कोणते आहेत?
अ) संस्कृती ब) धर्म
क) आर्थिक व सामाजिक वर्ग ड) वरील सर्व

७) PRCI या संस्थेचे पूर्ण रूप काय आहे?
   अ) पब्लिक रिलेशन्स अँड कॉर्पोरेट इंडिया
   ब) पब्लिक रिलेशन्स कौन्सिल ऑफ इंडिया
   क) पब्लिक रिलेशन्स कमिशन ऑफ इंडिया
   ड) पब्लिक रिलेशन्स कॉंफेडरेशन ऑफ इंडिया

८) वार्षिक अहवाल साधारणतः कधी प्रकाशित केला जातो?
   अ) आठवड्याला   ब) महिन्याला
   क) वर्षातून एकदा   ड) दररोज

९) खालीलपैकी कोणते विशेष जनसंपर्क साधन आहे?
   अ) प्रत्युत्तर   ब) पार्श्वभूमी माहिती
   क) प्रदर्शन   ड) प्रेस रिलीज

१०) जनसंपर्कातील नैतिकतेमध्ये खालीलपैकी काय येत नाही?
   अ) व्यावसायिकता   ब) पारदर्शकता
   क) फसवणूक   ड) जबाबदारी

११) अमेरिका सरकारने प्रथम महायुद्धात जनसंपर्क तंत्राचा वापर कोणी केला?
   अ) आयव्ही ली   ब) जॉर्ज क्रिल
   क) एडवर्ड बर्नेज   ड) वॉल्टर लिपमन

१२) खालीलपैकी कोणती क्रिया जनसंपर्काशी थेट संबंधित नाही?
   अ) लॉबिंग   ब) जाहिरात
   क) बजेटिंग   ड) प्रसिद्धी

प्र.२ लघुत्तरी उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) जनसंपर्क म्हणजे काय?
२) चांगल्या जनसंपर्क अधिकाऱ्याचे (PRO) कोणते तीन गुणधर्म असावेत?
३) प्रेस रिजील म्हणजे काय?
४) PRCI च्या मुख्य उद्दिष्टांची माहिती द्या.
५) लोकमत म्हणजे काय?
६) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातील जनसंपर्क साधनांची माहिती द्या.

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे. (कोणतेही दोन) १२

१) आयव्ही ली आणि जनसंपर्कातील त्यांचे योगदान
२) जनसंपर्क व जाहिरात यातील संबंध
३) आधुनिक जनसंपर्कातील सोशल मीडियाची भूमिका
४) जनसंपर्कातील आचारसंहिता

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

१) भारतात जनसंपर्काच्या ऐतिहासिक विकासाची माहिती द्या.

किंवा

२) मुद्रण, इलेक्ट्रानिक जनसंपर्क अधिकाऱ्याच्या भूमिका व जबाबदाऱ्या यांचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र.५ सविस्तर प्रश्न. (अनिवार्य प्रश्न) १२

एका कार्पोरेट संस्थेमध्ये जनसंपर्क अधिकाऱ्याच्या भूमिका व जबाबदाऱ्या यांचे सविस्तर वर्णन करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction To Public Relation (JMC01202)

Day & Date: Friday, 16-May-2025 Max. Marks: 60
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **12**

1) Who is known as the father of modern Public Relations?
a) George Creel b) Edward Bernays
c) Ivy Lee d) Harold Lasswell

2) Which of the following is an internal public in PR?
a) Media b) Consumers
c) Employees d) Government

3) The House Journal is a tool of ____
a) Advertising b) Public Relations
c) Publicity d) Sales Promotion

4) The practice of influencing legislation or policy is known as ____
a) Propaganda b) Sales Promotion
c) Lobbying d) Rejoinder

5) Which of the following is not a new media PR tool?
a) Blog b) Email
c) Press Conference d) Social media

6) Public Opinion is shaped by ____
a) Culture b) Religion
c) Economic and Social Class d) All of the above

7) The full form of PRCI is ____
a) Public Relations and Corporate
b) Public Relations Council of India
c) Public Relations Commission of India
d) Public Relations Confederation of India

8) Annual Reports are typically issued ____
a) Weekly b) Monthly
c) Annually d) Daily

9) Which of the following is a special PR tool?
a) Rejoinder b) Backgrounder
c) Exhibition d) Press Release

10) The ethics of PR do not include ____
- a) Professionalism
- b) Transparency
- c) Deception
- d) Accountability

11) Who used PR strategies during World War I in the USA?
- a) Ivy Lee
- b) George Creel
- c) Edward Bernays
- d) Walter Lippmann

12) Which one is not directly related to PR?
- a) Lobbying
- b) Advertising
- c) Budgeting
- d) Publicity

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) Define Public Relations.
2) List any three qualities of a good PRO.
3) What is a Press Release?
4) State the objectives of PRCI.
5) Explain the concept of Public Opinion.
6) Write a short note on Electronic Media PR tools.

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**

1) Ivy Lee and his contributions to PR.
2) Relationship between PR and Advertising.
3) Role of social media in Modern PR.
4) Code of Ethics in Public Relations.

Q.4 Write the detailed answer. (Any One) **12**

1) Discuss the historical development of Public Relations in India.
2) Describe various public relations tools used in print, electronic, and new media.

Q.5 Write the detailed answer. (Compulsory) **12**

Explain the role and responsibilities of a Public Relations Officer (PRO) in a corporate organization.

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Event Management (JMC01203)

वार, दिनांक : मंगळवार, २०-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) 'कार्यक्रम मॅनेजर' ची प्राथमिक जबाबदारी कोणती?
अ) फक्त बजेट नियंत्रण
ब) फक्त टीम व्यवस्थापन
क) संपूर्ण कार्यक्रमाच्या यशस्वी अंमलबजावणीसाठी जबाबदार
ड) फक्त वेळापत्रक तयार करणे

२) कार्यक्रम व्यवस्थापनातील 'जोखीम व्यवस्थापन' याचा अर्थ काय?
अ) फक्त आर्थिक तोटा टाळणे
ब) संभाव्य धोक्यांची ओळख, विश्लेषण आणि व्यवस्थापन
क) फक्त वेळापत्रकातील विलंब टाळणे
ड) फक्त कायदेशीर जोखीम कमी करणे

३) 'कार्यक्रमाचे यश' मोजण्यासाठी कोणते निकष वापरले जातात?
अ) फक्त बजेट पालन
ब) फक्त वेळेचे पालन
क) धोरणात्मक उद्दिष्टे, वेळ, बजेट आणि गुणवत्ता
ड) फक्त ग्राहक समाधान

४) कार्यक्रमाचे बजेट तयार करताना पहिली पायरी कोणती असते?
अ) खर्चाचा अंदाज लावणे
ब) उत्पन्नाचा अंदाज लावणे
क) कार्यक्रमाची उद्दिष्ट्ये निश्चित करणे
ड) बजेट सादर करणे

५) कार्यक्रमाच्या बजेटमध्ये अप्रत्यक्ष खर्चाचे उदाहरण कोणते आहे?
अ) कर्मचाऱ्यांचे वेतन ब) कार्यक्रमाचे ठिकाण भाडे
क) स्टेशनरी खर्च ड) जाहिरात खर्च

६) कार्यक्रमाच्या पूर्वतयारीचा पहिला टप्पा कोणता असतो?
   अ) कार्यक्रमाची रूपरेषा निश्चित करणे
   ब) जागेची निवड करणे
   क) बजेट तयार करणे
   ड) निमंत्रण पत्रिका पाठवणे

७) कार्यक्रमासाठी योग्य जागा निवडताना खालीलपैकी कोणता घटक महत्त्वाचा असतो?
   अ) जागेची किंमत	ब) जागेची क्षमता
   क) जागेची मालकी	ड) वरील सर्व

८) कार्यक्रमाच्या प्रसिद्धीचा मुख्य उद्देश काय असतो?
   अ) कार्यक्रमाची माहिती लोकांपर्यंत पोहोचवणे
   ब) अधिकाधिक लोकांना कार्यक्रमात सहभागी होण्यास प्रोत्साहित करणे
   क) कार्यक्रमाची सकारात्मक प्रतिमा निर्माण करणे
   ड) वरील सर्व

९) कार्यक्रमाच्या प्रसिद्धीमध्ये 'टार्गेट ऑडियन्स' म्हणजे काय?
   अ) ज्या लोकांपर्यंत कार्यक्रमाची माहिती पोहोचवायची आहे
   ब) कार्यक्रमाचे आयोजन करणारे लोक
   क) कार्यक्रमातील वक्ते
   ड) कार्यक्रमाचे प्रायोजक

१०) कार्यक्रमाच्या पूर्वतयारीत 'जोखीम व्यवस्थापन' म्हणजे काय?
   अ) संभाव्य धोके ओळखणे आणि त्यावर उपाय योजना करणे
   ब) कार्यक्रमाचा विमा काढणे
   क) सुरक्षा कर्मचाऱ्यांची व्यवस्था करणे
   ड) वरीलपैकी सर्व

११) कार्यक्रमाच्या प्रसिद्धीसाठी 'डिजिटल मार्केटिंग' मध्ये कशाचा समावेश होतो?
   अ) फक्त पोस्टर्स
   ब) सोशल मीडिया, ईमेल मार्केटिंग वेबसाइट इत्यादी
   क) फक्त वृत्तपत्रे
   ड) फक्त तोंडी प्रचार

१२) कार्यक्रमाच्या बजेटमध्ये 'मनोरंजन खर्च' कशासाठी असतो?
   अ) आवश्यक खर्च
   ब) सहभागींना आकर्षित करण्यासाठी
   क) फक्त आयोजकांसाठी
   ड) टाळता येण्याजोगा खर्च

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) कार्यक्रम व्यवस्थापनाची गरज
२) कार्यक्रमाची प्रसिद्धी
३) कार्यक्रम मूल्यमापन
४) कार्यक्रमाचा उद्देश
५) कार्यक्रम व्यवस्थापक गुण
६) कार्यक्रमाचे मुख्य घटक

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १२

१) कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी आवश्यक असलेले विविध परवाने स्पष्ट करा.
२) कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी कोणती तत्त्वे आहेत?
३) कार्यक्रम व्यवस्थापनातील संभाव्य धोके कोणते?
४) कार्यक्रम नियोजनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

१) कार्यक्रम व्यवस्थापनात संवादाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) कार्यक्रम व्यवस्थापकाने बजेट तयार करणे का आवश्यक आहे?

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२

कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी कार्यक्रम व्यवस्थापकाच्या भूमिका आणि जबाबदाऱ्या सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Event Management (JMC01203)

Day & Date: Tuesday, 20-May-2025 Max. Marks: 60
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **12**

1) What is the primary responsibility of a 'Program Manager'?
a) Budget control only
b) Team management only
c) Responsible for the successful implementation of the entire program
d) Schedule preparation only

2) What is meant by 'Risk Management' in program management?
a) Avoidance of financial losses only
b) Identification, analysis and management of potential threats
c) Avoidance of schedule delays only
d) Mitigation of legal risks only

3) What are the criteria used to measure 'Program Success'?
a) Budget adherence only
b) Time adherence only
c) Strategic objectives, time, budget and quality
d) Customer satisfaction only

4) What is the first step in preparing a program budget?
a) Cost estimation b) Revenue estimation
c) Setting program objectives d) Presenting the budget

5) What is an example of indirect costs in a program budget?
a) Staff salaries b) Venue rental
c) Stationery costs d) Advertising costs

6) What is the first stage of event preparation?
a) Determining the outline of the event
b) Selecting the venue
c) Preparing the budget
d) Sending invitation cards

7) Which of the following factors is important while choosing a suitable venue for the event?
a) Cost of the venue
b) Capacity of the venue
c) Ownership of the venue
d) All of the above

8) What is the main purpose of event publicity?
a) To spread the information about the event to the public
b) To encourage more people to participate in the event
c) To create a positive image of the event
d) All of the above

9) What is 'target audience' in event publicity?
a) The people to whom the information about the event is to be spread
b) The people organizing the event
c) The speakers at the event
d) The sponsors of the event

10) What is 'risk management' in event preparation?
a) Identifying potential risks and making countermeasures
b) Insuring the event
c) Arranging security personnel
d) All of the above

11) What does 'digital marketing' include for promoting the event?
a) Only posters
b) Social media, email marketing, website etc.
c) Only newspapers
d) Only word of mouth

12) What is 'entertainment expenses' for in the event budget?
a) Necessary expenses b) To attract participants
c) Only for the organizers d) Avoidable expenses

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) Need for event management
2) Event publicity
3) Event evaluation
4) Objective of the event
5) Event manager qualities
6) Key elements of the event

Q.3 Answer the following questions. (Any Two) **12**
1) Explain the various licenses required to organize an event.
2) What are the principles for organizing an event?
3) What are the potential risks in program management?
4) Explain the factors that affect program planning.

Q.4 Write the detailed answer. (Any One) **12**

1) Explain the importance of communication in program management.

2) Why is it necessary for a program manager to prepare a budget?

Q.5 Write the detailed answer. **12**

Explain in detail the roles and responsibilities of a program manager in organizing a program.

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Compulsory English (Part - II) (BVHCT0201)

Day & Date: Wednesday, 14-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All question are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Rewrite the following by choosing the correct alternative **08**

1) What should satirical people by wary of in other people?
   a) Wit b) Humour
   c) Memory d) Jest

2) According to the poet, the earth is _____
   a) Maltreated by Human Beings
   b) A Victim of Various Accidents
   c) On the Point of Extinction
   d) Heavily loaded with Villainish Element's

3) Witch literary era did Alexander pope write in _____
   a) Elizabethan b) Modern
   c) Augustan d) Romantic

4) What does the poet want the lover to do?
   a) Forget and Smile
   b) Remember and be sad
   c) Remember and be Happy
   d) Forget and Happy

5) What is the mood of poem?
   a) Reflective and Hopeful b) Sad and Gloomy
   c) Passive and Melancholic d) Celebratory and joyful

6) Who is the poet addressing in the poem?
   a) Her Family b) Her Friends
   c) Her Readers d) Her lover

7) If we use any content from external sources in the presentation, it is important to include _____
   a) Trademark Symbol b) Citation and References
   c) Copyright disclaimer d) None of these

8) What sense does the author get regarding freedom in his travels to the west?
   a) Strong b) Weak
   c) Enjoyed by all d) Not present at all

Q.2 Write the answers in short (Any four out of six) 12

a) How is Humour and Jest important in discourse?
b) What opinion does the author have of education system of his time?
c) What is the true sense of freedom?
d) Who is the happy man according to pope?
e) What is the relation between education and virtue?
f) What are Rossetti's thoughts about remembering the dead person?

Q.3 Broad Question (Any One) 10

a) Make a five-minute presentation to introduce yourself in an interview. Include the following points
   1) who are you
   2) where do you come from
   3) what is your educational qualification

b) Prepare a presentation on your favorite Actor.

Q.4 Broad Question 10

Fill in the blanks with suitable verbs given in the box. You will have to change the tense. One verb may be used in more than one place.

Be, develop, find, give, originate, ensure, improvise

Indian classical music _____ a rich tradition that _____ in south Asia and can now be _____ in all concerts of the world. Its origin dates back to sacred Vedic scriptures over 6000 years ago, where chants _____ a system of musical notes and rhythmic cycles. In this way, Indian classical music _____ very closely connected to nature, taking inspiration from natural phenomenon including the season and times of the day to create ragas on musical modes and many times cycles of tales that further _____ codified. Compositions _____ fixed but most of the music _____ within the structures of notes and mathematics. This _____ the music is a spontaneous freedom where each artist and every performance _____ to _____ completely unique.

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Communication & Mass Communication (BVHCT0202)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १६-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ बहुपर्यायी प्रश्न. **०८**

१) पुढीलपैकी कोणते संवादातील अडथळे आहेत?
अ) अभिप्राय ब) गोंगाट
क) संदेश सांकेतिकरण ड) चॅनेल

२) "डिकोडिंग" या शब्दाचा संवाद प्रक्रियेमध्ये काय अर्थ आहे?
अ) संदेश समजून घेणे ब) संदेश पाठवणे
क) अभिप्राय प्राप्त करणे ड) चॅनेलची निवड

३) पुढीलपैकी कोणते अव्यक्त संवादाचे उदाहरण आहे?
अ) ईमेल ब) हावभाव
क) मेमो ड) एसएमएस

४) संवादाच्या ७ C मध्ये समाविष्ट आहे:
अ) गुंतागुंत ब) विश्वासार्हता
क) स्पष्टता ड) आव्हान

५) वस्तूनिष्ठ संवादामध्ये समाविष्ट नाही:
अ) वृत्तपत्र ब) रेडिओ
क) वैयक्तिक संभाषण ड) दूरदर्शन

६) माध्यमांमध्ये सांस्कृतिक साम्राज्यवाद प्रामुख्याने संबंधित आहे:
अ) स्थानिक बातम्या ब) जागतिक माध्यमांचे वर्चस्व
क) पारंपारिक माध्यमांचा वापर ड) मुद्रण माध्यमांचे वितरण

७) १९९० नंतर भारतात कोणते माध्यम प्रामुख्याने उदयास आले?
अ) मुद्रण माध्यम ब) परंपरिक माध्यम
क) नवीन माध्यम ड) लोकमाध्यम

८) संवादामध्ये अभिप्रायाची प्राथमिक भूमिका काय आहे?
अ) संदेश विकृत करणे ब) संदेश प्राप्तीची पुष्टी करणे
क) गोंगाट वाढवणे ड) संदेश सांकेतिकरण

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) संवादाचे स्वरूप
२) संवादाचे घटक
३) संवादाची पातळी
४) वस्तुनिष्ठ संवादाची वैशिष्ट्ये
५) जागतिकीकरणाचा भारतीय माध्यमांवर परिणाम
६) सांस्कृतिक साम्राज्यवाद

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १०

अ) संवादाच्या ७ C चे उदाहरणासह स्पष्टीकरण द्या.

किंवा

ब) संवादातील मानसिक आणि सांस्कृतिक अडथळयांवर चर्चा करा.

प्र.४ १९९० नंतर भारतीय माध्यमांवर जागतिकीकरणाचा परिणाम स्पष्ट करा. माध्यमांचे एकत्रीकरण आणि विभाजन यावर प्रकाश टाका. १०

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Communication & Mass Communication (BVHCT0202)

Day & Date: Friday, 16-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions. **08**

1) Which of the following is a barrier to communication?
a) Feedback b) Noise
c) Encoding d) Channel

2) What does the term "Decoding" refer to in the communication process?
a) Interpreting the message b) Sending the message
c) Receiving feedback d) Channel selection

3) Which of the following is a type of non-verbal communication?
a) Email b) Gesture
c) Memo d) SMS

4) The 7 Cs of communication include: _____.
a) Complexity b) Credibility
c) Clarity d) Challenge

5) Mass communication does NOT include: _____.
a) Newspaper b) Radio
c) Interpersonal chat d) Television

6) Cultural imperialism in media is often associated with: _____.
a) Local news coverage b) Global media dominance
c) Traditional media use d) Print media circulation

7) Which media type emerged strongly after 1990 in India?
a) Print media b) Traditional media
c) New media d) Folk media

8) What is the primary role of feedback in communication?
a) Distorting the message b) Confirming message reception
c) Adding noise d) Encoding the message

Q.2 Write notes. (Any Four) **12**

- **a)** Nature of communication
- **b)** Elements of communication
- **c)** Levels of communication
- **d)** Characteristics of mass communication
- **e)** Globalization and its impact on Indian media
- **f)** Cultural imperialism

Q.3 Answer the following question. (Any One) **10**

a) Explain the 7 Cs of communication with examples.

OR

b) Discuss the psychological and cultural barriers to communication.

Q.4 Explain the impact of globalization on media in India after 1990, highlighting media convergence and fragmentation. **10**

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Development of Media (BVSCT0203)

वार, दिनांक : मंगळवार, २०-०५-२०२५ — कमाल गुण: ४०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०८**

१) प्रसार माध्यमांना खालीलपैकी काय संबोधले जाते?
अ) लोकशाहीचा पहिला स्तंभ — ब) लोकशाहीचा दुसरा स्तंभ
क) लोकशाहीचा तिसरा स्तंभ — ड) लोकशाहीचा चौथा स्तंभ

२) पत्रकारितेस स्वातंत्र्याची का गरज आहे?
अ) लोकसंख्या नियंत्रणासाठी — ब) लोकशाहीच्या सक्षमीकरणासाठी
क) नफा कमावण्यासाठी — ड) सक्षमीकरणासाठी

३) ––– हे सोलापूर मधील पहिले वृत्तपत्र होय.
अ) संचार — ब) समाचार
क) लोकमत — ड) सकाळ

४) ––– ही लोकमतची साप्ताहिक पुरवणी आहे.
अ) रसिक — ब) लोकरंग
क) मंथन — ड) यापैकी नाही

५) ––– हा वृत्तपत्राचा कणा आहे.
अ) उपसंपादक — ब) वार्ताहार
क) संपादक — ड) व्यवस्थापक

६) भारतातील पहिले वृत्तपत्र कोणते?
अ) सकाळ — ब) हिकीज बेंगाल गॅझेट
क) पुण्य नगरी — ड) सकाळ टाईम्स

७) नानासाहेब परूळेकर यांनी कोणत्या वृत्तपत्राची स्थापना केली?
अ) लोकमत — ब) सामना
क) भाला — ड) सकाळ

८) यंग इंडिया हे वृत्तपत्र कोणी सुरू केले?
  अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) महात्मा फुले
  क) महात्मा गांधी ड) लोकमान्य टिळक

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) महात्मा गांधी यांची पत्रकारिता
२) लोकमान्य टिळक यांची वृत्तपत्र
३) दर्पण
४) माहिती समाज
५) मुद्रित माध्यम
६) डिजिटल माध्यम

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १०

अ) बाळशास्त्री जांभेकरांचे मराठी पत्रकारितेतील योगदान स्पष्ट करा?

किंवा

ब) इतर माध्यमांच्या तुलनेत वृत्तपत्र हे विश्वासाहार्य आहेत. सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १०

माहिती, शिक्षण आणि मनोरंजनात वृत्तपत्र योगदान देतात का? सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Development of Media (BVSCT0203)

Day & Date: Tuesday, 20-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions. **08**

1) Which of the following is called the media?
a) First pillar of democracy b) Second pillar of democracy
c) Third pillar of democracy d) Fourth pillar of democracy

2) Why does journalism need freedom?
a) For population control
b) For empowerment of democracy
c) For making profit
d) For empowerment

3) _____ is the first newspaper in Solapur.
a) Sanchar b) Samachar
c) Lokmat d) Sakal

4) _____ is a weekly supplement of Lokmat.
a) Rasik b) Lokrang
c) Manthan d) None of these

5) _____ is the backbone of a newspaper.
a) Deputy editor b) Correspondent
c) Editor d) Manager

6) Which was the first newspaper in India?
a) Sakal b) Hickey's Bengal Gazette
c) PunyaNagri d) Sakal Times

7) Which newspaper was founded by Nanasaheb Parulekar?
a) Lokmat b) Samana
c) Bhala d) Sakai

8) Who started the newspaper Young India?
a) Dr. Babasaheb Ambedkar b) Mahatma Phule
c) Mahatma Gandhi d) Lokmanya Tilak

Q.2 Write Short Answers. (Any Four) **12**

- **a)** Mahatma Gandhi's journalism
- **b)** Lokmanya Tilak's newspaper
- **c)** Darpan
- **d)** Information society
- **e)** Print media
- **f)** Digital media

Q.3 Answer the following question. (Any One) **10**

- **a)** Explain the contribution of Balshastri Jambhekar to Marathi journalism?

OR

- **b)** Compared to other media, newspapers are trustworthy. Explain in detail.

Q.4 Write a detailed answer. **10**

Do newspapers contribute to information, education and entertainment? Explain in detail.

Seat No.	

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) Examination:
मार्च/एप्रिल - 2025
Development communication (BVHCT0301)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २३-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०८**

१) खेडा प्रकल्प कोणत्या राज्यात सुरू झाला?
अ) महाराष्ट्र ब) राजस्थान
क) गुजरात ड) आसाम

२) विकास विषयक माहिती प्रसाराचे अलीकडील गतिमान माध्यम कोणते?
अ) रेडिओ ब) डिजिटल प्लॅटफॉर्म
क) वृत्तपत्र ड) यापैकी नाही

३) कृषी आणि ग्रामीण विकासासाठी कोणती संस्था अर्थसहाय्य पुरवते?
अ) महाराष्ट्र बँक ब) नाबार्ड
क) जनता बँक ड) यापैकी नाही

४) आरोग्य विकास विषयक काम करणारी जागतिक पातळीवरील संस्था कोणती?
अ) इंडियन मेडिकल असोशिएशन ब) आरोग्यम धनसंपदा
क) जागतिक आरोग्य संघटना ड) यापैकी नाही

५) खालीलपैकी शेतीविषयक कम्युनिटी रेडिओ केंद्र कोणते?
अ) टोमॅटो एफएम ब) विद्यावाणी
क) भूमी एफएम ड) उदयवाणी

६) चिरंतन विकासाचे तीन मुख्य स्तंभ कोणते आहेत?
अ) आर्थिक विकास, सामाजिक न्याय आणि पर्यावरणाचे संरक्षण
ब) आर्थिक विकास, राजकीय स्थिरता आणि सामाजिक न्याय
क) पर्यावरणाचे संरक्षण, आर्थिक विकास आणि सामाजिक न्याय
ड) सामाजिक न्याय, राजकीय स्थिरता आणि पर्यावरणाचे संरक्षण

७) खेडा प्रकल्पाच्या मुख्य वैशिष्ट्यांपैकी एक काय आहे?
   अ) शहरी विकासावर लक्ष केंद्रित करणे
   ब) ग्रामीण विकासावर लक्ष केंद्रित करणे
   क) सामाजिक विकासावर लक्ष केंद्रित करणे
   ड) आर्थिक विकासावर लक्ष केंद्रित करणे

८) ग्रामीण विकास पत्रकारितेचे मुख्य उद्दिष्ट्य काय आहे?
   अ) शहरी समस्यांची माहिती देणे
   ब) ग्रामीण समस्यांची माहिती देणे आणि त्याच्या निराकरणाच्या प्रयत्नांची माहिती देणे
   क) राजकीय समस्यांची माहिती देणे
   ड) आर्थिक समस्यांची माहिती देणे

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) साईट आणि खेडा प्रकल्प
२) चिरंतर विकास म्हणजे काय?
३) दूरदर्शनवरील शैक्षणिक कार्यक्रम.
४) विकास पत्रकारितेचा इतिहास.
५) आकाशवाणी वरील शेती विषयक कार्यक्रम
६) महात्मा गांधीचा उदारमतवादी सिद्धांत

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१०**

अ) समाज माध्यम हे विकासाचे माध्यम आहे उदाहरणासह स्पष्ट करा?

किंवा

ब) विविध माध्यमातून कृषी विषयक कार्यक्रमांना दिलेले स्थान सविस्तर स्पष्ट करा?

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. **१०**

विकास पत्रकारिता म्हणजे काय विकास पत्रकारितेची व्याप्ती आणि विकास माध्यमाचे प्रकार स्पष्ट करा?

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Development communication (BVHCT0301)

Day & Date: Friday, 23-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions. **08**

1) In which state did the Kheda project start?
a) Maharashtra b) Rajasthan
c) Gujarat d) Assam

2) Which is the latest dynamic medium for disseminating information on development?
a) Radio b) Digital platform
c) Newspaper d) None of these

3) Which organization provides financial assistance for agriculture and rural development?
a) Maharashtra Bank b) NABARD
c) Janata Bank d) None of these

4) Which is the global organization working on health development?
a) Indian Medical Association b) Arogyayam Dhansampada
c) World Health Organization d) None of these

5) Which of the following agricultural community radio station?
a) Tomato FM b) Vidyavani
c) Bhoomi FM d) Udayavani

6) What are the three main pillars of sustainable development?
a) Economic development, social justice, and environmental protection
b) Economic development, political stability, and social justice
c) Environmental protection, economic development, and social justice
d) Social justice, political stability, and environmental protection

7) What is one of the main features of the Kheda project?
a) Focus on urban development
b) Focus on rural development
c) Focus on social development
d) Focus on economic development

8) What is the main objective of rural development journalism?
a) Reporting urban problems
b) Reporting rural problems and efforts to solve them
c) Reporting political problems
d) Reporting economic problems

Q.2 Write Short Answers. (Any Four) **12**
a) Site and kheda projects
b) What is sustainable development?
c) Educational programs on television
d) History of development journalism
e) Agricultural programs on All India Radio
f) Liberal theory of Mahatma Gandhi

Q.3 Answer the following question. (Any One) **10**
a) Social media is a medium of development. Explain with an example.
b) Explain in detail the place given to agricultural programs in various media?

Q.4 Write a detailed answer. **10**
What is development journalism? Explain the scope of development journalism and types of development media?

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Introduction to Radio (BVHCT0302)

वार, दिनांक : मंगळवार, २७-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. ०८

१) ज्या मॉड्युलेशनमध्ये वाहक लहरी कोन बेसबँड सिग्नलनुसार बदलतात त्याला ––– असे म्हणतात.
अ) अँप्लिट्युड मॉड्युलेशन ब) अँगल मॉड्युलेशन
क) स्पेक्ट्रल मॉड्युलेशन ड) यांपैकी नाही

२) प्रसार भारती ––– मध्ये अस्तित्वात आली.
अ) १९७८ ब) १९९०
क) १९९७ ड) १९९९

३) आकाशवाणीची सर्वोकृष्ट सेवा कोणती आहे?
अ) सामाजिक समता ब) उदारीकरण
क) विविध भारती ड) स्टिरिओ

४) रेडिओमध्ये एफएम या शब्दाचा अर्थ ––– आहे.
अ) फ्रिक्वेंसी मॉडिफिकेशन ब) फ्रिक्वेंसी मॉड्युलेखन
क) फ्रँक मोड ड) फ्रँक मास

५) विद्यावाहिणी हा ––– चा रेडिओ आहे.
अ) एसयुएस ब) एसपीपीयु
क) ईग्नु ड) बामु

६) रेडिओ कार्यक्रम संपादित करण्यासाठी कोणते सॉफ्टवेअर वापरले जाते?
अ) ॲडोब फोटोशॉप ब) एफसीपी
क) झिंगल ड) ऑडासिटी

७) रेडिओ न्यूज बुलेटिन ––– फॉन्ट मध्ये टाईप केले जातात.
अ) १४ ब) १२
क) १६ ड) १०

८) बहुजन हिताय बहुजन सुखाय हे ——— चे ब्रिदवाक्य आहे.
   अ) रेडिओ ब) दूरदर्शन
   क) बीएसएनएल ड) पीटीआय

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) आकाशवाणीची स्थापना प्रक्रिया वर्णन करा.
२) रेडिओ चर्चेची संकल्पना आणि महत्त्व यावर चर्चा करा.
३) भारतात शैक्षणिक रेडिओची गरज आणि भूमिका याचे विश्लेषण करा.
४) रेडिओ फोन–इन कार्यक्रम म्हणजे काय? त्याचा उद्देश व रचना स्पष्ट करा.
५) ऑडिओ एडिटिंग सॉफ्टवेअरचे कार्य आणि उपयोग स्पष्ट करा.
६) संवाद माध्यम म्हणून रेडिओच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांवर प्रकाश टाका.

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१०**

१) भारतातील रेडिओ प्रसारणाचा ऐतिहासिक विकास स्पष्ट करा.

किंवा

२) आकाशवाणीची त्रिस्तरीय प्रणाली आणि तिचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.४ सविस्तर उत्तरे लिहा. **१०**

रेडिओ निर्मितीसाठी आवश्यक मूलभूत फील्ड रेकॉर्डिंग कौशल्यांचे वर्णन करा.

SLR-CG-20

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Radio (BVHCT0302)

Day & Date: Tuesday, 27-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **08**

1) Modulation in which the carrier wave angle varies in accordance with the baseband signal is termed as _____.
a) Amplitude Modulation b) Angle Modulation
c) Spectral Modulation d) None of the above

2) Prasar Bharati came into existence in _____.
a) 1978 b) 1990
c) 1997 d) 1999

3) Which is one of the best known services of AIR?
a) Social Equity b) Liberalisation
c) Vividh Bharati d) Stereo

4) In radio, the term FM stands for _____.
a) Frequency Modification b) Frequency Modulation
c) Frank Mode d) Frank Mass

5) Vidyavahini is radio of _____.
a) SUS b) SPPU
c) IQNOU d) BAMU

6) Which one of the software is used to edit radio programmes?
a) Adobe Photoshop b) FCP
c) Zingle d) Audacity

7) Radio News Bulletins are typed in _____ font.
a) 14 b) 12
c) 16 d) 10

8) Bahujan hitay bahujan sukhay is slogan of _____.
a) Radio b) Doordarshan
c) BSNL d) PTI

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

a) Describe the process of the establishment of All India Radio (AIR).
b) Discuss the concept and importance of radio discussions.
c) Analyze the necessity and role of educational radio in India.
d) What is a radio phone-in program? Explain its purpose and structure.
e) Explain the functions and uses of audio editing software.
f) Elaborate on the key features of radio as a medium of communication.

Q.3 Write Broad Answer. (Any One) **10**

a) Describe the historical development of radio broadcasting in India.
b) Explain the three-tier structure of All India Radio (AIR) and its significance.

Q.4 Write Broad Answer. **10**

Describe the essential field recording skills needed for effective radio production.

Seat No.	

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) Examination: मार्च/एप्रिल - 2025
Introduction to Public Relations (VSCT0301)

वार, दिनांक : गुरूवार, २९-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. ०८

१) जनसंपर्क म्हणजे:
अ) विपणन साधन ब) व्यवस्थापन साधन
क) प्रसिद्धी साधन ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

२) PR चा मराठीत अर्थ ?
अ) उत्पादन संबंध ब) जनसंपर्क
क) लोकसंवाद ड) व्यावसायिक संबंध

३) आधुनिक जनसंपर्काचा जनक कोण आहे?
अ) जॉर्ज क्रील ब) एडवर्ड बर्नेज
क) आयव्ही ली ड) सॅम्युएल ॲडम्स

४) खालीलपैकी कोणते PR साधन नाही?
अ) हाऊस जर्नल ब) प्रेस रिलीज
क) कर अहवाल ड) मीडिया किट

५) जनसंपर्क सोसायटी ऑफ इंडिया (PRSI) ची स्थापना कधी झाली?
अ) १९५८ ब) १९६०
क) १९६६ ड) १९७०

६) अंतर्गत जन म्हणजे कोण?
अ) ग्राहक ब) कर्मचारी
क) माध्यमे ड) सरकार

७) जनमत तयार करणे म्हणजे काय?
अ) जाहिरात ब) प्रचार
क) लॉबिंग ड) माहिती प्रसार

8) खालीलपैकी कोणते इलेक्ट्रॉनिक जनसंपर्क साधन आहे?
   अ) वार्षिक अहवाल   ब) व्हिडिओ बुलेटिन
   क) प्रेस रिलीज   ड) माहितीपत्रक

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) जनसंपर्काची व्याख्या सांगा आणि त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२) आधुनिक व्यवस्थापनात जनसंपर्काची भूमिका लिहा.
३) आयव्ही ली यांचे योगदान काय होते?
४) जनमत नेत्यांचे संकल्प स्पष्ट करा व उदाहरण द्या.
५) हाऊस जर्नल म्हणजे काय? त्याचा उपयोग सांगा.
६) जनसंपर्कातील आचारसंहितेबद्दल माहिती द्या.

प्र.३ सविस्तर उत्तर द्या. (कोणताही एक) **१०**

१) जनमत तयार करणे आणि लोकांना प्रभावित करणे यामध्ये जनसंपर्काची भूमिका स्पष्ट करा.
२) औद्योगिक क्रांतीपासून जनसंपर्काच्या इतिहासाचा आढावा घ्या आणि आयव्ही ली, एडवर्ड बर्नेज यांचे योगदान सांगा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर द्या. **१०**

जनसंपर्कातील अंतर्गत आणि बाह्य जन (Internal and External Publics) यांची संकल्पना स्पष्ट करा आणि उदाहरणांसह स्पष्टीकरण द्या.

Seat No.	

Set P

B. Voc Journalism (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Public Relations (VSCT0301)

Day & Date: Thursday, 29-05-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **08**

1) Public Relations is _____.
a) A marketing tool b) A management tool
c) A publicity tool d) None of the above

2) The term "PR" stands for _____.
a) Product Relations b) Public Relations
c) People Relationships d) Professional Relationships

3) Who is known as the "Father of Modern PR"?
a) George Creel b) Edward Louis Bernays
c) Ivy Lee d) John Hill

4) Which of the following is NOT a PR tool?
a) House journal b) Press Release
c) Tax report d) Media kit

5) The Public Relations Society of India (PRSI) was established in _____.
a) 1958 b) 1960
c) 1966 d) 1970

6) Internal publics include _____.
a) Media b) Employees
c) Customers d) Shareholders

7) The process of influencing public opinion is called _____.
a) Advertising b) Lobbying
c) Propaganda d) Publicity

8) Which of these is an electronic PR tool?
a) Annual report b) Video bulletin
c) Press release d) Brochure

Q.2 Write short answers (Any Four) **12**

a) Define Public Relations and explain its nature.
b) Discuss the role of PR in modern management.
c) Write a short note on Ivy Lee's contribution to PR.
d) Explain the concept of opinion leaders with examples.
e) What are House Journals? Mention their uses in PR.
f) Write about the ethics of Public Relations.

Q.3 Write a detailed answer (Any One) **10**

a) Explain the role of PR in opinion formation and persuasion.
b) Discuss the historical perspective of PR with reference to the Industrial Revolution and pioneers like Ivy Lee and Edward Bernays.

Q.4 Write a detailed answer **10**

What are PR publics? Explain the internal and external publics of PR with examples.

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Introduction to Television (BVHCT0401)

वार, दिनांक : गुरूवार, २२-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०८**

१) मुलांमध्ये टेलिव्हिजन चॅनेलची सर्वात लोकप्रिय श्रेणी ———.
अ) वृत्तवाहिन्या ब) क्रीडा वाहिन्या
क) कार्टून चॅनेल ड) जीवनशैली चॅनेल

२) खालीलपैकी कोणते स्पोर्ट चॅनल आहे?
अ) डिस्कव्हरी चॅनल ब) NDTV 24 X 7
क) झूम ड) ESPN

३) संस्कृती आणि लिंग अभ्यास कायक्रम हा एक ——— चा प्रकार आहे.
अ) मनोरंजन कार्यक्रम ब) शैक्षणिक कार्यक्रम
क) माहितीपूर्ण कार्यक्रम ड) यापैकी नाही

४) कुकरी शोचे वर्गीकरण ——— म्हणून केले जाऊ शकते.
अ) शैक्षणिक कार्यक्रम ब) माहितीपूर्ण कार्यक्रम
क) मनोरंजन कार्यक्रम ड) वरीलपैकी काहीही नाही

५) महाराष्ट्राची हास्यजात्र हा ——— आहे.
अ) शैक्षणिक कार्यक्रम ब) माहितीपूर्ण कार्यक्रम
क) मनोरंजन कार्यक्रम ड) वरीलपैकी काहीही नाही

६) ENG म्हणजे ———
अ) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज जनरेशन ब) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅदरिंग
क) इसेन्शिअल न्यूज गॅदरिंग ड) इफेक्टिव्ह न्यूज जनरेशन

७) MCR म्हणजे ———
अ) मेन कंट्रोल रूम ब) मेन कोऑर्डिनेटिंग रूम
क) मास्टर कंट्रोल रूम ड) मास्टर कॅमेरा रूम

८) दूरचित्रवाणीच्या पडद्यावरील ज्या जागेवर मजकूर म्हणून बातमी दिसते त्याला ––– म्हणतात.
अ) टेक्स बँड ब) टिकर
क) ग्राफिक्स ड) टेक्सट व्हयुअर

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) एक माध्यम म्हणून दूरचित्रवाणीची वैशिष्टये स्पष्ट करा.
२) दूरचित्रवाणी प्रसारणाच्या वेगवेगळया पद्धती कोणत्या?
३) एखाद्या व्यक्तीला टीव्ही न्यूजरूममध्ये प्रभावी होण्यासाठी कोणते गुण आवश्यक आहेत?
४) दूरचित्रवाणी मुलाखती बद्दल सविस्तर टिप लिहा.
५) टिपा लिहा टी.आर.पी.
६) उदाहरणांसह शैक्षणिक दूरचित्रवाणी कार्यक्रम स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१०**

अ) भारतातील दूरचित्रवाणीचा इतिहास सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) दूरचित्रवाणी बातम्यांच्या निर्मात्याची भूमिका आणि जबाबदारी स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. **१०**

१) दूरचित्रवाणीच्या कार्यक्रमांचे वेगवेगळे स्वरूप कोणते आहेत? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Introduction to Television (BVHCT0401)

Day & Date: Thursday, 22-05-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **08**

1) The most popular category of television channels among children _____.
a) News channels b) Sports channels
c) Cartoon channels d) Lifestyle channels

2) Which of the following is a sport channel?
a) Discovery Channel b) NDTV 24x7
c) Zoom d) ESPN

3) Culture and gender studies programmes are a type of _____.
a) Entertainment programmes
b) Educational programmes
c) Informative programmes
d) None of these

4) Cookery shows can be classified as _____.
a) Educational programme b) Informative programme
c) Entertainment programme d) None of the above

5) Maharashtrachi Hasyajatra is _____.
a) Educational programme b) Informative programme
c) Entertainment programme d) None of the above

6) ENG stands for _____
a) electronic news generation b) electronic news gathering
c) essential news gathering d) effective news generation

7) MCR stands for_____.
a) main control room b) main coordinating room
c) master control room d) master camera room

8) The space on the television screen where the news appears as text is called _____.

a) text band b) ticker
c) graphics d) text viewer

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

a) Explain characteristics of television as a medium.
b) Which are the mode of transmission of television.
c) What qualities does a person need to be effective in a TV newsroom?
d) Write detail note about TV interview.
e) Write note on TRP.
f) Define and explain educational television programmes with examples.

Q.3 Write broad answers. (Any One) **10**

a) Explain in detail history of television in India.
b) Explain role and responsibility of producer of TV news.

Q.4 Answer the following question in detail.

What are the television programme formats? Explain with examples. **10**

Seat No.	

Set P

B.Voc Jorunalism (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) Examination:
March/April – 2025
Introduction to Advertising (BVHCT0402)

वार, दिनांक : शनिवार, २४-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०८**

१) जाहिरातीच्या माध्यमातुन वस्तुला ––– दिली जाते.
अ) बाजारपेठ ब) दर्जा
क) जाहिरात संस्था ड) उत्पादन वाढ

२) कॉपी रायटरचा अर्थ असा घेतला जातो.
अ) जाहिरात लेखन ब) लेखक
क) स्वतंत्र पत्रकार ड) वृत्त लेखक

३) जाहिरातीसाठी स्वनियंत्रण आचारसंहिता ––– मध्ये लागू करण्यात आली.
अ) १९८३ ब) १९८४
क) १९८५ ड) १९८६

४) जाहिरात सादरीकरणातील प्रभावी घटक.
अ) भाषा ब) ध्वनी
क) संगीत ड) वरिल सर्व

५) जाहिरात फक्त कायदेशीरच नाही तर ––– असावी.
अ) विश्वसनीय ब) बदणामीकारक
क) हानीकारक ड) असत्य

६) जाहिरातीच्या परिणामासाठी जबाबदार धरले जाते.
अ) जाहिरात संस्था ब) उत्पादक
क) संपादक ड) व्यवस्थापक

७) जाहिरात आणि प्रचार यांच्यातील समान दुवा म्हणजे बदद्दल ––– माहिती देणे.
अ) वस्तू–सेवा ब) माध्यम
क) जाहिरात संस्था ड) ग्राहक

८) जाहिरात प्रसारणाचे कार्य ——— द्वारे पार पाडले जाते.
   अ) नभोवाणी   ब) दुरचित्रवाणी
   क) वृत्तपत्र   ड) सर्व माध्यमे

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) स्थानिक जाहिरात
२) वित्तीय जाहिरात
३) मोबाईल द्वारे जाहिरात
४) जाहिरात संस्था
५) जाहिरातीचा इतिहास
६) जाहिरात आणि संस्कृती

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१०**

अ) जाहिरात प्रसारित करण्यासाठी वापरली जाणारी विविध माध्यमे सविस्तर स्पष्ट करा?

किंवा

ब) जाहिरात निर्मितीचे विविध घटक स्पष्ट करा?

प्र.४ नभोवाणी द्वारे जाहिरात करण्याचे फायदे तोटे सविस्तर लिहा? **१०**

Seat No.	

Set P

B.Voc Jorunalism (Semester - IV) (नवीन) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Introduction to Advertising (BVHCT0402)

Day & Date: Saturday, 24-05-2025
Time: 03:00 PM To 05:00 PM
Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **08**

1) By means of advertisement, the object is given _____.
a) Market b) Quality
c) Advertising organization d) Productivity

2) Copy writer is taken as meaning.
a) Advertisement writer b) Author
c) Freelance journalist d) News writer

3) Self-Regulatory Code of Conduct for Advertising was implemented in _____.
a) 1983 b) 1984
c) 1985 d) 1986

4) Effective factors in advertising presentation
a) Language b) Sound
c) Music d) All the above

5) An advertisement should not only be legal but _____.
a) Credible b) Defamatory
c) Harmful d) False

6) _____ Responsible for advertising results.
a) Advertising agency b) Producer
c) Editor d) Manager

7) The common link between advertisement and promotion _____ giving information.
a) Goods - services b) Media
c) Advertising agencies d) Consumers

8) The function of advertisement broadcasting is carried out by _____.
a) Television b) Television
c) Newspaper d) All media

Q.2 Write short answers of the following. (Any Four) **12**

a) Local advertising
b) Financial advertising
c) Advertising through mobile
d) Advertising agencies
e) History of advertising
f) Advertising and culture

Q.3 Answer the following question. (Any One) **10**

a) Explain in detail the various media used to broadcast advertising?

OR

b) Explain the various elements of advertising production?

Q.4 Write in detail the advantages and disadvantages of advertising through radio? **10**

SLR-CG-24

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Film Studies and Appreciation (BVSCT0401)

वार, दिनांक : सोमवार, २६-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ बहुपर्यायी प्रश्न. **०८**

१) खालीलपैकी कोणता भारतीय मौन चित्रपट प्रथम मानला जातो?
अ) श्री. पुंडलीक ब) राजा हरिशचंद्र
क) आलम आरा ड) भस्मासूर

२) एव्हेंट ग्रेड चित्रपट कशासाठी प्रसिद्ध आहेत?
अ) मुख्य प्रवाहातील कथा सांगणे
ब) प्रयोगात्मक, पारंपरिक नसलेला चित्रपट निर्माण
क) दस्तऐवजीकरण शैली
ड) ऐतिहासिक अचूकता

३) राशोमोन चित्रपटाचे दिग्दर्शक कोण होते?
अ) अकिरा कुरोसावा ब) चार्ल्स चापलिन
क) अल्फ्रेड हिचकॉक ड) सत्यजीत राय

४) चित्रपट संपादकाची मुख्य भूमिका काय आहे?
अ) पटकथा लिहिणे ब) वेशभूषा डिझाइन करणे
क) शॉट्स कापणे आणि जुळवणे ड) अभिनय निर्देश देणे

५) द गॉडफादर कोणत्या प्रकारच्या चित्रपटाचा भाग आहे?
अ) थ्रिलन ब) ॲक्शन
क) नाटक ड) अपराध

६) भारतीय चित्रपटसृष्टीमध्ये सामाजिक संदेश देणारा दिग्दर्शक कोण आहे?
अ) राजकुमार हिरानी ब) गुरू दत्त
क) अडूर गोपालकृष्णन ड) हृषीकेश मुखर्जी

७) " चित्रपट विश्लेषण" शब्दाचा मुख्य फोकस काय आहे?
   अ) चित्रपटांचे पुनर्वालोकन लेखन
   ब) तांत्रिक पैलूंवर समजून घेणे उदा. सिनेमॅटोग्राफी
   क) आर्थिक कामगिरी
   ड) वेशभूषा डिझाइन

८) सत्यजीत रायच्या योगदानातील महत्त्वपूर्ण बाब कोणती आहे?
   अ) ध्वनी डिझाइनला प्रोत्साहन देणे
   ब) रंगीत चित्रपटांची सुरूवात
   क) भारतीय जीवनाचे वास्तवदर्शी कथन करणे
   ड) प्रयोगात्मक कॅमरा तंत्र

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) प्रारंभिक भारतीय चित्रपट
२) चित्रपट निर्माणाच्या टप्प्यांचा अभ्यास
३) चित्रपट संपादनाचे तत्त्व
४) चित्रपट प्रकार
५) चार्ल्स चापलिनचे भारतीय चित्रपटसृष्टीतील योगदान
६) मराठी चित्रपटांची इतिहास आणि विकास

प्र.३ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१०**

१) भूमिगत चित्रपट या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण करा व चित्रपट उद्योगातील त्याचे महत्त्व समजावून सांगा.

किंवा

२) चित्रपट उत्पादनामध्ये ध्वनी आणि प्रतिमा यांच्या एकात्मीकरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या. **१०**

सत्यजीत रायच्या भारतीय चित्रपट उद्योगातील योगदानाचा आणि त्याच्या जागतिक चित्रपटावर असलेल्या प्रभावाचा विचार करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Film Studies and Appreciation (BVSCT0401)

Day & Date: Monday, 26-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions. **08**

1) Which of the following is considered the first Indian silent film?
a) Shree Pundalik b) Raja Harishchandra
c) Alam Ara d) Bhasmasur

2) What is Avant Garde Cinema primarily known for?
a) Mainstream storytelling
b) Experimental, non-traditional filmmaking
c) Documentary style
d) Historical accuracy

3) Who is the director of the film Rashomon?
a) Akira Kurosawa b) Charles Chaplin
c) Alfred Hitchcock d) Satyajit Ray

4) What is the main function of a film editor?
a) Write the screenplay b) Design the costumes
c) Cut and assemble shots d) Direct the actors

5) What genre of film is *The Godfather?*
a) Thriller b) Action
c) Drama d) Crime

6) Who is known for creating films with a strong social message in Indian cinema?
a) Rajkumar Hirani b) Guru Dutt
c) Adoor Gopalkrishnan d) Hrishikesh Mukherjee

7) What does the term “Film Analysis” primarily focus on?
a) Writing reviews
b) Understanding technical aspects like cinematography
c) Financial performance
d) Costume design

8) What is a significant contribution of Satyajit Ray to Indian cinema?
 a) Pioneering sound design
 b) Introduction of color in cinema
 c) Storytelling that portrayed Indian life realistically
 d) Experimental camera techniques

Q.2 Write notes. (Any Four) **12**

a) Early Indian Cinema
b) Stages of Film Production
c) Principles of Film Editing
d) Film Genres
e) The Contributions of Charles Chaplin to Cinema
f) History and Development of Marathi Cinema

Q.3 Answer the following (Any One) **10**

a) Explain the concept of Underground Cinema and its significance in the film industry.

Or.

b) Discuss the importance of sound and image integration in film production.

Q.4 Answer the following: **10**

Discuss the contributions of Satyajit Ray to the Indian Film Industry and his impact on world cinema.

Seat No.	

Set P

B.Voc Jorunalism (सत्र – V) (नवीन) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Digital Journalism (BVHCT0501)

वार, दिनांक : गुरूवार, १५-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०८**

१) डिजिटल पत्रकारितेचा कोणता भाग नाही?
अ) सामग्री पत्रकारिता ब) नागरिक पत्रकारिता
क) मोबाईल पत्रकारिता ड) पारंपारिक पत्रकारिता

२) खालीलपैकी कोणते अप्लिकेशन नाही आहे?
अ) फेसबुक ब) इंस्टाग्राम
क) टिंडर ड) जिंगल

३) मीडिया कन्व्हर्जन्सच्या संकल्पनेचे उत्कृष्ट उदाहरण कोणते आहे?
अ) मजकूर, प्रतिमा, संदेश
ब) मजकूर, प्रतिमा, व्हिडिओ, मीडिया
क) मजकूर, प्रतिमा, व्हिडिओ, ऑडिओ
ड) मजकूर, प्रतिमा, ऑडिओ, स्टुडिओ

४) मल्टीमीडियाचे सर्वोत्तम उदाहरणः
अ) टेलिफोन ब) वृत्तपत्र
क) रेडिओ ड) मोबाईल

५) डिजिटल पत्रकारितेचा खालीलपैकी कोणता भाग नाही?
अ) ई–पेपर ब) वेब–पोर्टल
क) ई–न्यूज ड) ई–प्रिंट

६) खालीलपैकी कोणते डिजिटल ओळख पत्र नाही?
अ) आधार कार्ड ब) पॅन कार्ड
क) ओळखपत्र ड) सिम कार्ड

७) खालीलपैकी अचूक डिजिटल मीडिया प्लॅटफॉर्म कोणते आहेत?
   अ) फेसबुक, इंस्टाग्राम, ट्विटर, व्हॉट्सअॅप
   ब) मेसेंजर, चॅट रूम, डायरेक्ट मेसेज, फीडबॅक
   क) शादीडॉटकॉम, फॅशनडॉटकॉम, ब्युटिडॉटकॉम, लवडॉटकॉम
   ड) पब–जी, झोम्बीज, चॅटजीटीपी, एआय

८) नागरिक पत्रकारितेची संकल्पना ––– बद्दल आहे?
   अ) कॅनडाचे नागरिकत्व
   ब) मेट्रो–सिटी पत्रकारिता
   क) नागरिकांद्वारे बातम्यांचे वृत्तांकन
   ड) पत्रकारांद्वारे बातम्यांचे वृत्तांकन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**
   १) सामग्री पत्रकारिता/आशय पत्रकारिता
   २) ॲडसेन्स
   ३) चॅट रूम
   ४) इंटरनेट आणि सोशल मीडियाचा समावेश असलेल्या नैतिक पद्धती
   ५) मल्टीमीडिया
   ६) ई–वृत्तपत्रे

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१०**

अ) ॲडसेन्स आणि ॲडवर्ड्स वेब मार्केट वाढवण्यासाठी कशी मदत करतात ते स्पष्ट करा?

किंवा

ब) प्रेक्षक वाढवण्याच्या उद्देशाने सोशल मीडिया पोस्ट लिहा

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. **१०**

डिजिटल मीडियाच्या प्रकारांसह डिजिटल मीडियाचा अर्थ, व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये लिहा?

Seat No.	

Set | **P**

B.Voc Jorunalism (Semester - V) (नवीन) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Digital Journalism (BVHCT0501)

Day & Date: Thursday, 15-05-2025 Max. Marks: 40
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **08**

1) Which is not part of digital journalism?
a) Content journalism b) Citizen journalism
c) Mobile journalism d) Traditional journalism

2) Which is the not application?
a) Facebook b) Instagram
c) Tinder d) Jingle

3) Which is an excellent example of Concept of Media Convergence?
a) Text, Images, Message b) Text, Images, Video, Media
c) Text, Images, Video, Audio d) Text, Images, Audio, Studio

4) The best example of Multimedia:
a) Telephone b) News paper
c) Radio d) Mobile

5) Which is not Part of Digital Journalism?
a) E-Paper b) Web-Portal
c) E-News d) E-Print?

6) Which is not Digital identity?
a) Aadhaar Card b) Pan Card
c) Identity Card d) SIM Card

7) Which are the accurate Digital Media Platforms?
a) Facebook, Instagram, Twitter, WhatsApp
b) Messenger, Chat Room, Direct message, Feedback
c) Shadi.com, Fashion.com, Beauty.com, love.com
d) Pub-G, Zombies, ChatGTP, AI

8) The Concept of Citizen Journalism is about ____?
a) Citizenship of Canada b) Metro-City Journalism
c) News Reporting by Citizen d) News Reporting by Journalist

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) Content Journalism.
2) AdSense.
3) Chat Rooms.
4) Ethical Practices Involving the Internet and Social Media.
5) Multimedia.
6) E-Newspapers.

Q.3 Write Broad Answers (Any One) **10**

a) Explain how AdSense and AdWords are helping to grow the web market?

OR

b) Write a social media post with the intent of Audience boost?

Q.4 Write detail Answer **10**

Write the meaning, definition, and characteristics of Digital Media with types of Digital Media?

Seat No.	

Set P

B.Voc. Journalism (सत्र – V) (नवीन) (CBCS) Examination:
March/April - 2025
Communication and Mass Communication Theories (BVHCT0502)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०८**

१) ''मॅजिक बुलेट सिद्धांत'' हे दुसऱ्या नावाने ओळखले जाते.
अ) हायपोडर्मिक नीडल सिद्धांत ब) एजेंडा सेटिंग सिद्धांत
क) ज्ञान सिद्धांत ड) सर्पिल मॉडेल

२) लॅस्वेल मॉडेल खालील बाबींवर लक्ष केंद्रित करते.
अ) कोण काय, कुणाला, कशा परिणामांसह सांगतो
ब) मिडिया एक सांस्कृतिक शक्ती म्हणून
क) परस्पर अभिप्रेरणा
ड) सर्पिल संवाद

३) कोणता सिद्धांत दीर्घकालीन मिडिया प्रभावाशी संबंधित आहे?
अ) निवडक साठवण सिद्धांत
ब) संस्कृतीवर्धन सिद्धांत
क) दोन–चरणीय प्रवाह सिद्धांत
ड) आदर्श सिद्धांत

४) लिबर्टेरियन सिद्धांत कोणत्याचे समर्थन करते?
अ) सरकारद्वारे नियंत्रित मिडिया
ब) प्रसारमाध्यमांची स्वातंत्र्य
क) मिडिया समाजाच्या आवाजाचे कार्य
ड) विकासात्मक संवाद

५) बर्लो मॉडेल हे दुसऱ्या नावाने ओळखले जाते.
अ) SMCR मॉडेल ब) रेषीय मॉडेल
क) परस्पर मॉडेल ड) सर्पिल मॉडेल

६) निवडक धारणा यावर प्रभाव टाकतोः
अ) ज्ञानात्मक पूर्वग्रह ब) गोंगाट
क) अभिप्रेरणा लूप्स ड) बाहय अडथळे

७) सामाजिक जबाबदारी सिद्धांत यावर जोर देतोः
अ) मिडिया सरकारच्या मालकीचे असावे
ब) मिडियाचे समाजावर उत्तरदायित्व
क) सरकारचा सेंसरशिप
ड) नफा–प्रेरित सामग्री

८) लोकशाही सहभागी सिद्धांत यावर जोर देतोः
अ) केंद्रीकृत मिडिया नियंत्रण
ब) सर्वसामान्य पातळीवरील संवाद
क) मिडिया वस्तुवादीकरण
ड) सांस्कृतिक साम्राज्यवाद

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **१२**
१) ज्ञान सिद्धांत
२) मॅजिक बुलेट सिद्धांत
३) लॅस्वेल मॉडेल
४) सामाजिक जबाबदारी सिद्धांत
५) सर्पिल मॉडेल
६) संस्कृतीवर्धन/नागरणी सिद्धांत

प्र.३ वर्णनात्मक प्रकारचा प्रश्न. (कोणताही एक) **१०**
अ) आदर्श सिद्धांत योग्य उदाहरणांसह स्पष्टीकरण करा.

किंवा

ब) जनसंचारातील एजेंडा सेटिंग सिद्धांताची मुख्य वैशिष्ट्ये चर्चा करा.

प्र.४ वर्णनात्मक प्रकारचा प्रश्न. **१०**
बर्लो मॉडेल भूमिका आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set | **P**

B. Voc Journalism (Semester - V) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Communication and Mass Communication Theories (BVHCT0502)

Day & Date: Saturday, 17-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions: **08**

1) The "magic bullet theory" is also known as:
a) Hypodermic Needle Theory b) Agenda Setting Theory
c) Cognitive Theory d) Spiral Model

2) Lasswell's Model focuses on:
a) Who says what to whom with what effect
b) Media as a cultural force
c) Interactive feedback
d) Spiral communication

3) Which theory is associated with long-term media influence?
a) Selective Retention Theory b) Cultivation Theory
c) Two-Step Flow Theory d) Normative Theory

4) The Libertarian Theory advocates:
a) Media controlled by government
b) Freedom of press
c) Media serving as a public voice
d) Development communication

5) Berlo's Model is also known as:
a) SMCR Model b) Linear Model
c) Interactive Model d) Spiral Model

6) Selective Perception is influenced by:
a) Cognitive biases b) Noise
c) Feedback loops d) External barriers

7) The Social Responsibility Theory emphasizes:
a) State ownership of media
b) Media accountability to society
c) Government censorship
d) Profit-driven content

8) The Democratic Participant Theory advocates for:
a) Centralized media control b) Grassroots communication
c) Media commodification d) Cultural imperialism

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

a) Cognitive Theory
b) Magic Bullet Theory
c) Lasswell's Model
d) Social Responsibility Theory
e) Spiral Model
f) Cultivation Theory

Q.3 Descriptive Type Question (Any One) **10**

a) Explain the Normative Theories with suitable examples.

OR

b) Discuss the key features of Agenda Setting Theory in mass communication.

Q.4 Discuss the role and importance of Berlo's Model **10**

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - V) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Media Industry Management (BVSCT0501)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०८**

१) जाहिरात महसूल आणि ––– महसूल हे वृत्तपत्राच्या वित्ताचा कणा आहेत.
अ) शेअर ब) वितरण
क) बचत ड) मूल्य

२) ––– म्हणजे काय करावे हे आधीच ठरवणे.
अ) संघटन ब) निर्देशन
क) नियोजन ड) नियंत्रण

३) ध्येय साध्य करण्यासाठी व्यवस्थापन –––.
अ) नोंदणी ट्रेडमार्क ब) डावपेच विकसित करतात
क) रणनीती तयार करते ड) आउटसोर्स ऑपरेशन्स

४) खालीलपैकी ––– व्यवस्थापनाची चार कार्ये ओळखणारे पहिले होते.
अ) फ्रेडरिक डब्ल्यू टेलर ब) हेन्री फेयोल
क) रॉबर्ट ओवेन ड) यापैकी नाही

५) वर्तमानपत्र, रेडिओ, टीव्ही या ––– संस्था आहेत.
अ) माध्यम ब) अन्न
क) आयटी ड) टेलिमार्केटिंग

६) उत्पादन प्रक्रिया म्हणून माध्यम संस्था इतर उत्पादन कंपन्यांप्रमाणेच असतात.
अ) बरोबर ब) चूक
क) अ व ब दोन्ही ड) यांपैकी नाही

७) ––– मालकी म्हणजे अनेक व्यवसाय ऑपरेशन्सची मालकी, त्यापैकी एक जो मीडियाचा व्यवसाय आहे.
अ) साखळी ब) क्रॉस मीडिया
क) समूह ड) यापैकी नाही

८) ---- इंटिग्रेशन म्हणजे मीडिया कंपनी ज्याची उपस्थिती वेगवेगळया मीडिया विभागांमध्ये असते.

अ) उभ्या   ब) क्षैतिज

क) दोन्ही   ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) क्रॉस मीडिया मालकी स्पष्ट करा.

२) आरएनआय ची भूमिका स्पष्ट करा.

३) मोबदला तत्व स्पष्ट करा.

४) प्रेरणा म्हणजे काय?

५) छोट्या वृत्तपत्रांच्या व्यवस्थापनाच्या समस्या काय आहेत?

६) विविध माध्यम बाजार आणि उत्पन्नाचे स्त्रोत स्पष्ट करा.

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१०**

अ) माध्यम अर्थशास्त्राची विशिष्ट वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भारतातील इलेक्ट्रॉनिक मीडिया स्पष्ट करा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. **१०**

माध्यम संस्था आणि त्यांची वैशिष्ट्ये उदाहरणांसह सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. Voc (Journalism) (Semester - V) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Media Industry Management (BVSCT0501)

Day & Date: Monday, 19-May-2025 Max. Marks: 40
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions. **08**

1) Advertising revenue and ____revenue are backbone of newspaper's finance.
a) Share b) Circulation
c) Saving d) Value

2) ____ is about deciding in advance what should be done.
a) Organizing b) Directing
c) Planning d) Controlling

3) Management ____ in order to achieve the goals.
a) registers trademark b) develops tactics
c) formulates strategies d) outsources operations

4) Among the following was the first to identify four functions of management.
a) Fredrick W. Taylor b) Henry Fayol
c) Robert Owen d) None of these

5) Newspaper, radio, TV these are ____ organizations.
a) Media b) Food
c) IT d) Telemarketing

6) Media organizations as manufacturing process are similar to other manufacturing companies.
a) True b) Falls
c) both a, b d) None of these

7) ____ ownership means the ownership of several business operations, one of which is a media business.
a) Chain b) Cross media
c) Conglomerate d) None of these

8) ____ integration refers to a Media Company having a presence across different media segments.
a) Vertical
b) Horizontal
c) Both
d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

a) Explain cross media ownership.
b) Explain role of RNI.
c) Explain principle of remuneration.
d) What is motivation?
e) What are the management problems of small newspapers?
f) Explain different media markets and sources of income.

Q.3 Write Broad Answer. (Any One) **10**

a) Explain distinctive features of media economics.
b) Explain electronic media in India.

Q.4 Write Broad Answer. **10**

Explain media organizations and characteristics of media organizations with examples.

SLR-CG-28

Seat No.	

Set P

B.Voc. (Journalism) (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Mobile Journalism (BVHCT0601)

वार, दिनांक : बुधवार, १४-०५-२०२५ Max. Marks: 40
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०८**

१) जगातील सर्वात जास्त मोठे यूट्यूब चॅनल हे ——— आहे.
अ) टि सिरीज ब) एम सिरीज
क) एक्स सिरीज ड) यापैकी नाही

२) या करिता ओबीव्हॅनचे कार्य मोबाईलमधील फेसबुकच्या माध्यमातून करता येते.
अ) लोक कार्यक्रम ब) लाईव्ह कार्यक्रम
क) राजकीय सभा ड) यापैकी नाही

३) समाज माध्यमाच्या वापरामुळे ——— पत्रकारितेचा विकास झाला आहे.
अ) क्राईम ब) क्रिकेट
क) मनोरंजन ड) नागरिक

४) मोबाईल कॅमेऱ्याची उभ्या कक्षात वरून खाली आणि खालून वरती होणाऱ्या हालचालीस ——— म्हणतात.
अ) टिल्टिंग ब) ट्रोलिंग
क) अप–डाऊन ड) हालचाल

५) मोबाईलच्या क्षेत्रात झालेल्या क्रांतीने ——— वर अधिक परिणाम केला आहे.
अ) प्रसार माध्यम ब) कृषी
क) संरक्षण ड) लोकशाही

६) माध्यमांच्या विविध घटकांच्या एकत्रित हाताळणीस ——— म्हणतात.
अ) एकत्रीकरण ब) बांधणी
क) गट ड) मिश्रण

७) फेसबुक, युट्यूब यांना ——— माध्यमे म्हणतात.
अ) समाज ब) लोक
क) स्वतंत्र ड) गरम

८) ––– हे समाज माध्यम आहे.

अ) साप्ताहीक ब) टेलिव्हिजन

क) आकाशवाणी ड) टेलिग्राम

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) माध्यमाचे एकत्रीकरण

२) मोबाईलसाठी आशय निर्मिती

३) मोजो कीट

४) बॅकपॅक जर्नालिझम

५) मल्टिमिडीया रिपोर्टिंग

६) इंटरनेट जाहिरात

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१०**

अ) मोबाईल ॲप्स म्हणजे काय? त्याचा मोबाईल पत्रकारितेत कसा वापर होऊ शकतो ते सविस्तर लिहा.

किंवा

ब) मोबाईल पत्रकारितेची बलस्थाने सविस्तर लिहा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. **१०**

मोबाईल पत्रकारिता म्हणजे काय? मोबाईल पत्रकारितेचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.Voc. (Journalism) (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Mobile Journalism (BVHCT0601)

Day & Date: Wednesday, 14-05-2025 Max. Marks: 40
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **08**

1) _____ is the largest YouTube channel in the world.
- a) T Series
- b) M Series
- c) X Series
- d) None of these

2) For _____ Obivan can be done through Facebook in mobile.
- a) People program
- b) Live program
- c) Political meeting
- d) None of these

3) _____ Journalism has developed due to the use of social media.
- a) Crime
- b) Cricket
- c) Entertainment
- d) Citizens

4) Vertical movement of mobile camera from top to bottom and bottom to top is called.
- a) Tilting
- b) Trolling
- c) Up-down
- d) Movement

5) The revolution in the field of mobiles has had a greater impact on _____.
- a) Media
- b) Agriculture
- c) Defense
- d) Democracy

6) The integrated handling of various elements of media is called _____.
- a) Convergence
- b) Construction
- c) Group
- d) Mixture

7) Facebook, YouTube, are called _____ media.
- a) Social
- b) People
- c) Independent
- d) Hot

8) _____ this is social media.
- a) Weekly
- b) Television
- c) Air
- d) Telegram

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

a) Media Convergence
b) Contant developing to mobile
c) MoJo kits
d) Mackpack journalism
e) Multimedia reporting
f) Internet advertising

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **10**

a) What are mobile apps? Write down in detail how it can be used in mobile journalism?

OR

b) Write down the strengths of mobile journalism.

Q.4 Answer the following question in detail: **10**

What is the mobile journalism? Write the advantages of mobile journalism?

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (सत्र – VI) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Social Issues and Media (BVHCT0602)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १६-०५-२०२५ कमाल गुण: ४०
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०८**

१) खालीलपैकी कोणते भारतातील नागरीकरणाशी संबंधित सामाजिक आव्हान नाही?
अ) अपुरी घरे आणि स्वच्छता सुविधा
ब) गरीबांसाठी ताणलेली सामाजिक सुरक्षा जाळी
क) वाढलेले गुन्हेगारीचे प्रमाण
ड) कौटुंबिक बंधनांचे महत्व कमी होणे.

२) वाढलेल्या इंटरनेट उपयोगाचा संभाव्य नकारात्मक सामाजिक प्रभाव काय आहे?
अ) सुधारित संप्रेषण आणि माहितीची देवाणघेवाण
ब) शैक्षणिक संसाधनांपर्यंत व्यापक संधी
क) चुकीच्या माहितीचा प्रसार आणि द्वेषयुक्त भाषण
ड) दूरस्थ कामासाठी वाढलेल्या संधी

३) बालमजुरी ही भारतातील कायम सामाजिक समस्या आहे.
खालीलपैकी कोणते कारण मुलांना सक्तीने श्रम करण्यास भाग पाडण्याचे कारण नाही?
अ) गरिबी आणि कौटुंबिक उत्पन्नात योगदान देण्याची गरज
ब) दर्जेदार शिक्षणाचा अभाव
क) बालमजुरीवर भर देणाऱ्या सांस्कृतिक परंपरा
ड) बालमजुरीविरूद्ध मजबूत कायदेशीर अंमलबजावणी

४) खालीलपैकी कोणता जलद शहरीकरणाचा संभाव्य परिणाम नाही?
अ) स्वच्छता सारख्या पायाभूत सुविधांवर जास्त गर्दी आणि ताण
ब) वाढलेली सामाजिक गतिशीलता आणि स्थलांतरितांसाठी संधी
क) झोपडपट्ट्यांचा उदय आणि गरिबांसाठी अपुरी घरे
ड) समुदायाची मजबूत भावना आणि सामाजिक एकता

५) खालीलपैकी कोणता भारतातील गरिबीचा थेट परिणाम आहे?
अ) सामाजिक कार्यक्रमांवरील वाढीव सरकारी खर्च
ब) मुलांसाठी दर्जेदार शिक्षणासाठी मर्यादित प्रवेश
क) नवीन तांत्रिक प्रगतीचा उदय
ड) ग्रामीण भागात सुधारित आरोग्य सेवा पायाभूत सुविधा

६) भारतात यापैकी कोणत्या भागात गरिबी जास्त आहे?
अ) भरभराटीची अर्थव्यवस्था असलेली प्रमुख महानगरे
ब) मर्यादित रोजगार संधी असलेले ग्रामीण भाग
क) उच्च वेतन असलेली औद्योगिक केंद्रे
ड) भरभराटीच्या सेवा क्षेत्रासह पर्यटन स्थळे

७) भारतातील गरिबी आणि कुपोषण यांच्यामध्ये दुष्टचक्र असू शकते. गरिबीमुळे कुपोषण कसे होते?
अ) प्रक्रिया केलेले अस्वास्थ्यकर अन्नपदार्थांची वाढती उपलब्धता
ब) पौष्टीक अन्न पर्याय उपलब्ध करून देण्यात अडचण
क) सेंद्रिय उत्पादनांची वाढती मागणी
ड) व्यायामाच्या अभावामुळे व्यापक लठ्ठपणा

८) भारत सरकारने गरिबी दूर करण्यासाठी विविध कार्यक्रम राबवले आहेत. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायद्याचा (MGNREGA) ग्रामीण गरिबांसाठी कोणता उद्देश आहे?
अ) त्यांच्या मुलांसाठी मोफत विद्यापीठ शिक्षण
ब) मोठया शहरांमध्ये अनुदानित घरे
क) ग्रामीण भागात किमान दिवस कामाची हमी
ड) सर्व नागरिकांना मोफत आरोग्यसेवा

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**
१) भारतातील शहरी समस्या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.
२) देशातील महिला व बालकाच्या समस्या विशद करा.
३) ई–वेस्ट समस्या व त्याचे परिणाम लिहा.
४) सामाजिक चळवळ आणि माध्यमांची भूमिका मांडा.
५) भारतीय समाज व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१०**
अ) भारतातील ग्रामीण समस्या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) जागतिकीकरणाच्या समस्या विषद करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. **१०**
बेरोजगारीची समस्या विशद करा (परिणाम व कारणे)

Seat No.	

Set P

B. Voc. Journalism (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Social Issues and Media (BVHCT0602)

Day & Date: Friday, 16-05-2025 Max. Marks: 40
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **08**

1) Which of the following is NOT a social challenge associated with urbanization in India?
a) Inadequate housing and sanitation facilities
b) Strained social safety nets for the poor
c) Increased crime rates
d) A decline in the importance of family bonds

2) What is a potential negative social impact of increased internet access?
a) Improved communication and information sharing
b) Broader access to educational resources
c) Spread of misinformation and hate speech
d) Increased opportunities for remote work

3) Child labor is a persistent social issue in India. Which of the following is NOT a reason why children might be forced into labor?
a) Poverty and need to contribute to family income
b) Lack of access to quality education
c) Cultural traditions that emphasize child labor
d) Strong legal enforcement against child labor

4) Which of the following is NOT a potential consequence of rapid urbanization?
a) Overcrowding and strain on infrastructure like sanitation
b) Increased social mobility and opportunities for migrants
c) Rise of slums and inadequate housing for the poor
d) Stronger sense of community and social cohesion

5) Which of the following is a DIRECT consequence of poverty in India?
a) Increased government spending on social programs
b) Limited access to quality education for children
c) Rise of new technological advancements
d) Improved healthcare infrastructure in rural areas

6) In India, poverty is more prevalent in which of these areas?
a) Major metropolitan cities with booming economies
b) Rural areas with limited job opportunities
c) Industrial centers with high wages
d) Tourist destinations with a thriving service sector

7) A vicious cycle can exist between poverty and malnutrition in India. How does poverty contribute to malnutrition?
a) Increased availability of processed, unhealthy foods
b) Difficulty affording nutritious food options
c) Growing demand for organic produce
d) Widespread obesity due to lack of exercise

8) The Indian government has implemented various programs to address poverty. The Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA) aims to provide what for the rural poor?
a) Free university education for their children
b) Subsidized housing in major cities
c) Guaranteed minimum days of work in rural areas
d) Free healthcare for all citizens

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
a) Provide in-depth information about urban problems in India.
b) Explain the difficulties that women and children encounter in the country.
c) Discuss the issue of electronic waste and its consequences.
d) Explain the role played by social movements and media.
e) State the characteristics of Indian Social System.

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **10**
a) Provide a comprehensive account of the issues that affect rural areas in India.
b) Outline the challenges of globalization.

Q.4 Answer the following question in detail.
Explain the origins and outcomes of unemployment.

10

Seat No.	

Set P

B.Voc Jorunalism (सत्र – VI) (नवीन) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Media Law & Ethics (BVSCT0601)

वार, दिनांक : मंगळवार, २0-0५-२0२५ कमाल गुण : ४0
वेळ: सकाळी ११:00 ते 0१:00

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **0८**

१) ‘धर्मनिरपेक्ष हा शब्द भारतीय संविधानाच्या प्रास्ताविकेत ––– अन्वये समाविष्ट करण्यात आला.
अ) बेचाळीसावी घटनादुरूस्ती ब) चौरेचाळीसावी घटनादुरूस्ती
क) पंचेचाळीसावी घटनादुरूस्ती ड) यापैकी नाही

२) भारतात ––– पासून आणीबाणी लागू करण्यात आली होती.
अ) २५ ऑगस्ट १९७५ ब) २५ जून १९७५
क) २५ डिसेंबर १९७५ ड) यापैकी नाही

३) वृत्तपत्र स्वातंत्र्य हे घटनेतील ––– अन्वये असलेल्या निर्बंधाच्या आधीन राहूनच उपभोगता येते.
अ) कलम १९(२) ब) कलम १९(१)
क) कलम १९(३) ड) यापैकी नाही

४) प्रेस कौन्सिल ऑफ इंडयाचे अध्यक्ष ––– आहेत.
अ) मार्कंडेय काटजू ब) सी. के. प्रसाद
क) जी.एन. रे ड) रंजना देसाई

५) लिखित बदनामीला ––– म्हटले जाते.
अ) स्लँडर ब) लायबेल
क) स्लग ड) यापैकी नाही

६) आणीबाणी लागू करण्याची तरतूद ––– मध्ये करण्यात आली.
अ) कलम ३५४ ब) लम ३४८
क) लम ३५२ ड) यापैकी नाही

७) किंमत व पृष्ठे कायद्याला ——— ने सर्वोच्च न्यायालयात अव्हान दिले.
   अ) टाईम्स ऑफ इंडिया   ब) सकाळ
   क) इंडियन इक्स्प्रेस   ड) यापैकी नाही

८) भारतीय संविधानानुसार भारत हा ——— आहे.
   अ) एकाधिकारशाही देश   ब) कल्याणकारी देश
   क) भांडवली देश   ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) मानवी हक्काचे कायदे स्पष्ट करा.
२) मुलभूत कर्तव्ये विषद करा.
३) भारतीय राज्यघटनेचा सरनामा विषद करा.
४) सायबर कायद्याची गरज स्पष्ट करा.
५) राष्ट्रपती पदासाठी आवश्यक असलेली पात्रता कोणती?
६) लोकसभा विषद करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तरे सविस्तर लिहा. (कोणताही एक) **१०**

१) भारतीय वृत्तपत्र परिषदेची कार्ये कोणती? वृत्तपत्र परिषदेला कोणते अधिकार आहेत?

किंवा

२) भारतीय राज्य घटनेची गुणवैशिष्टये कोणती? या घटनेला जगातील सर्वांत चांगली घटना असे का म्हणतात?

प्र.४ विविध उदाहरणे देऊन भारतातील माध्यम स्वातंत्र्य आणि भारतीय संविधान यांच्यातील परस्पर संबंधांचे विवेचक मूल्यमापन करा. **१०**

Seat No.	

Set P

B.Voc Jorunalism (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Media Law & Ethics (BVSCT0601)

Day & Date: Tuesday, 20-05-2025
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **08**

1) The word 'secular' was included in the Indian Constitution by ____.
a) 42nd Amendment
b) 44th Amendment
c) 45th Amendment
d) None of these

2) Emergency was imposed in India from_____.
a) 25 August 1975
b) 25 June 1975
c) 25 December 1975
d) None of these

3) Press freedom is subject to the restrictions that are provided under _____ of the constitution.
a) Article 19 (2)
b) Article 19 (1)
c) Article 19 (3)
d) None of these

4) _____ is chairman of Press Council of India.
a) Markandeya Katju
b) C. K. Prasad
c) G. N. Ray
d) Ranjana Desai

5) Written defamation is known as _____.
a) Slander
b) Libel
c) Slug
d) None of these

6) Provision for declaring emergency is given in _____.
a) Article 354
b) Article 348
c) Article 352
d) None of these
.

7) Price and Page Scheduled Act was challenged _____ in Supreme Court.
a) Times of India
b) Sakal
c) Indian Express
d) None of these

8) According to constitution India is_____.
a) Monopolistic State
b) Welfare State
c) Capitalist State
d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) Explain laws of human rights.
2) Explain fundamental duties.
3) Explain Preamble of Indian Constitution.
4) Explain the need of cyber law.
5) What are the qualifications required for the post of President?
6) Explain House of people

Q.3 Answer the following question. (Any One) **10**

1) What are the functions of Press Council of India? What are the powers of Press Council?

OR

2) What are the salient features of Indian Constitution? Why this constitution is termed as world's best constitution?

Q.4 Giving various examples critically examine the relation between constitution of India and freedom of media in India. **10**